

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Družbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

V. P. Gasparis Družbicki, Societatis Jesu, Provisiones Senectutis, Per Tres
Partes Distributæ - In quibus raræ ac penenecessariæ Veritates, cum
omnibus Christi fidelibus, tum potissimùm Gratiarum Cœlestium,
lucrorumque æternorum avidibus, quà theoreticè, quà practicè
proponuntur

Družbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066391

Provisionum Senectutis Pars III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45462

PROVISIONUM SENECTUTIS PARS TERTIA.

EXpeditis duabus partibus Provisionum Senectutis restat tertia expedienda, in qua Stimuli admovendi sunt Mentibus nostris, ad procurandas omni cum diligentia, infatigabilique cum assiduitate & fervore, eas omnes, quas jam adduximus, proposuimus, laudavimusque Provisiones. Adspiret utinam Deus conatibus nostris, tam in exponendis quæ agenda sunt: quam in exequendis, quæ exponenda sunt. Tres in classes Stimulos istos partimur, secundum trium justitiæ Christianæ partium rationem, ita ut sint stimuli desumpti, alii à via purgante, alii à proficiente, alii denique à perficiente. Esto itaque

CLASSIS PRIMÆ

Stimulus I.

Conscientia Obligationis.

Naturaliter, & magis etiam supernaturaliter nobis inditæ impositæque. Ad hoc enim à Deo factore nostro conditi, & ipsa conditione ordinati sumus, omnes ut obligemur ipsi eidem Deo ad servitutem, & obedientiam, & voluntatis ejus sanctissimæ accuratissimam adimpletionem.

nem. *Hæc est autem voluntas Dei Sanctificatio ve-* 1. *Thef. 4. 3.*
stra, ait Apostolus. Sancti estote : quoniam & *Levit. 11. 44.*
ego Sanctus sum. loquitur Dominus. Attenden-
 da sunt verba & signanda præcepta. Apostolus
 voluntatem Domini, Dominus verò ipse Exem-
 plum suum proponit. Ibi obedientia, hic imi-
 ratio exigitur; Sed Sanctitas nostra, est affectio
 sancta ad Deum scilicet & ad Divina omnia, nem-
 pe voluntatem, gloriam, imitationem vitamque
 æternam, in qua est ultima & perfecta consum-
 matio obligationis nostræ. Quisquis ergo se
 facturam Dei agnoscit, sentiat obligationem, ex-
 hibeat voluntatis executionem, præstet exempli
 imitationem, tendat & in tendendo ne torpeat,
 sed potius in dies horasque amplius ferveat ad vi-
 tam æternam. *Odit enim Deus noster rapinam in* *Isa. 61. 8.*
holocausto, torporem in suo obsequio, tardita-
 tem in cursu, procrastinationem in bravio, obli-
 vionem in debito, aberrationem ab Archetypo.
 Quid multa? Obligavit te Deus: amplius ne ali-
 quid requiris? adhuc ne quasi onager liberum
 te natum puras? Ecce insuper deficit te tempus,
 imò illud jam jam accipit Deus; jam lampas tua
 extinguatur, jam ingruit nox longa: tu adhuc
 dormitas? adhuc nectis moras? adhuc in annos
 fervorem laboris differs? cui dies una non satis
 certa est?

Stimulus II.

Conscientia Peccatorum.

Admissorum à prima pueritia, eorumque gra-
 vium & multorum, & scienter, volenter,
 malitiosè, ex animo repetitè admissorum. Pa-
 rum

rum

rum tibi erant ad onus, debita naturæ: adjunxisti etiam malitiæ seu voluntatis malignæ. Ecce omnia ista signata sunt, quasi in sacco apud Deum. Unicum peccatum detraxit in profundum inferni Apostatam Angelum: quid facient de te tua innumera, eaque, naturâ suâ partim uni illi paria, partim etiam longè graviora. Remedium à pœnitendo est, pœnitendi tempus multum multa peccata graviaque requirunt, tuum autem tempus jam breve est. Ergo ut in brevi tempore pœnitendo expientur peccata gravia & multa, explenda sunt tibi in brevi tempora multa. Hoc autem segnities, hoc procrastinatio, hoc mollis pœnitentia, hoc vana spes & præsumptio non faciet. Paratus est Deus semper dare veniam, sed si tu semper à commissis delictis agas pœnitentiam. Nam qui in cras differt pœnitere, probat se hodie adhuc velle peccare: quod iram Dei provocat, & in crastinum dilatam enervat, imò impedit pœnitentiam. Nam qui cras pœnitentibus veniam promisit: diem crastinum ad pœnitentiam non promisit. Porrò ille benè pœnitentiam agit, qui tempus in quo adhuc peccare potuit, in peragenda pœnitentia transigit.

Stimulus III.

Conscientia exigua Pœnitentiæ.

Peractæ pro peccatis grandibus & mole, & numero, & malitiâ. Unum hoc, quòd in Deo *Matt. 5. 22.* um peccaveris, omnis naturæ judicio inextinguibile est; sint licet cætera leviora: Iracundior sono in fratrem crepuisse, fatuum appellasse, judicio & gehennali supplicio dignum judicavit

ipsa

ipsa Æquitas! in Deum si peccasti, nihil grandis
 supplicii promeruisti? poteris hoc, oculo manus
 tuæ expiare? Satis delicate decrevit, qui dixit.
Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit, tantum Apoc. 18. 7.
dante illi tormentum & luctum. Terreat hoc in col-
 latione voluptatis peccati, cum gravitate suppli-
 cii: at in comparatione peccantis hominis (qui
 est putredo, & vermis, & caput canis mortui)
 cum Deo, cujus majestatis & magnitudinis non
 est finis, numquid ulla satis erit, non dico æqua-
 litas, sed vel proportio? Metire igitur te qui pec-
 casti, & eum in quem peccasti, & tunc finem
 condignæ pœnitentiæ, mensuramque inveni. At
 Deus ipse, tantum rigorem non requirit. Id qui-
 dem bonitatis ejus est. Nunquid autem te Boni-
 tas ejus ad audaciam peccandi, & ad ignaviam
 pœnitendi adducere debuit? Si pecuniam cre-
 ditori deberes, & ille multum tibi ex summa
 debita condonaret, nihil tibi condonatio ad de-
 bitum pecuniæ, multum verò ad gratitudinis
 officium adderet. Sed quando illatæ injuriæ con-
 temptusque facti enormiter reus es, quantò mi-
 nora exigit qui læsus est, tantò te constituit ma-
 joris injuriæ contemptusque reum; quia te
 ostendit immaniùs peccasse in adeò mansuetum
 atque placabilem, minusque & minus fuisse læ-
 dendum, diligentius autem & studiosius placan-
 dum. Ergo augenda tibi sunt pœnitendi studia
 & opera, tum quia peccatum est plurimum, tum
 quia in Deum tantum, abs te tantillo peccatum,
 cui ut vel pro minimo delicto satis fiat: totius æ-
 ternitatis pœnitentia non sufficiat.

Stimulus IV.

Conscientia Dubia remissionis.

- Isa. 1. 15.* **S**criptum est monitum quibusdam, pœnitentibus licet: *Cum extenderitis manus vestras, avertam oculos meos à vobis, & cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam.* Narrat quoque Sacra Historia de quodam pœnitente & dicente.
- 2. Mach. 9. 10.* *Justum est, subditum esse Deo, & Mortalem non pariter Deo sentire.* quid ad pœnitentiam defuisse huc putes? audi tamen quod sequitur. *Orabat autem scelestus hic Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus.* Vide Judam traditorem. Nonne pœnitentiâ ductus, retulit argenteos, & projecit in templo, & confessus est. *Peccavi tradens sanguinem justum?* Nihilominus laqueo se suspendit. Denique pronius est invenire tales, qui innocentiam conservaverunt, quàm qui post peccatum condignam pœnitentiam egerunt. Unum Davidem invenies, qui postquam dixit *Peccavi*, audivit.
- 2. Reg. 12. 13.* *Dominus transtulit peccatum tuum à te.* At Caimos, Saulos, Antiochos, Judas quàm plurimos, quorum pœnitenda & impœnitens fuit. *Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum celorum,* neque omnis qui dicit mihi, *peccavi,* assequitur remissionem peccatorum. *Est enim non unus, qui se nequiter humiliat: interiora autem ejus plena sunt dolo.* Vel quia non peccare metuit, sed ardere; vel quia pœnitentiam agit, non quia peccavit, sed quia peccare jam nequit, vel quia licet pœniteat, tamen affectu ad peccatum adhæret, atque in procinctu est, ut canis ad vomitum redeat: vel quia pœnitendo plus damnâ sua, quàm injurias Dei deplorat. Non

quælibet ergo pœnitentia, est pœnitentia, sed *Prov. 16. 11.*
 multæ sunt pœnitentiæ, pœnitendæ. Quare cau-
 tē ambula, & vide, ne aliquando, ne sæpè te
 pœnitentiam agente, fuerit in spiritu tuo dolus.
 Saltem nunc charitas te pœnitere invitet, chari-
 tas pœnitere doceat, charitas tecum pœniteat,
 charitas peccata expendat, charitas exhorreat,
 charitas defleat, charitas erubescat, charitas de-
 testetur, charitas exurat, charitas operiat, chari-
 tas expiet, charitas ab animo, ab effectu, in æ-
 ternum proscribat, charitas ex nunc absque di-
 latione mortem peccatis indicat & inferat. Pro-
 crastinantem enim pœnitentiam charitas vera
 non novit, sicut lux tenebras, aut vita mortem;
 sed sicut ad exortum lucis nox fugit, ita ad præ-
 sentiam charitatis, peccata de corde præcipitan-
 tur & eliminantur.

Stimulus V.

Conscientia timenda remissionis.

DAVIDI pœnitenti dictum est, quòd Dominus
 transtulisset peccatum suum ab eo: nihil
 Dominus additum est illi. *Verumtamen quia fecisti 2. Reg. 12. 13.*
blasphemare inimicos Domini propter verbum (pec-
catum) hoc, filius qui natus est tibi, morte morietur.
 En peccatum dimissum, & tamen quasi non di-
 missum esset, castigatum est; & causa addita,
quia fecisti blasphemare inimicos Domini. Grandis
 causa, formidanda causa, paucis, & rarò nota,
 paucioribus æstimata causa. Nota erat Davidi
 remissio, & tamen timenda fuit remissio. Quid
 sanctius Moyse, Aarone, & Samuele? priorum
 duorum defectum coram Domino novimus,
 postremi nullum omnino legimus, & tamen de

Ps. 98, 8.

omnibus his dicit David laudans justitias & misericordias Domini super eos: *Deus, Tu propitius fuisti eis & ulciscens in omnes adinventiones eorum.* Tantis suis amicis, Deus & propitiabatur, & tamen in omnes, eorum defectulos ulciscabatur. Jam vero veniat in considerationem illud quod

Eccl. 6.7.

Sapiens monet. *De propitiato peccato, (alias de propitiatu peccatorum) noli esse sine metu.* Est enim Dona Dei sunt apud Deum absque poenitentia, neque Deus retractat verbum suum: attamen saepe numero apud se restringit verbum suum: & conditionem apponit, quam non semper exponit: sed non nisi per residuum inflictæ poenæ, manifestam facit.

Accedit quod Deus paulò severiùs peccata nostra ponderat, quàm nos vulgò solemus; ad majoresque & plures, & diversi generis poenas ea taxat, quàm nos credimus. Neque verò semper quoties poenitentibus nobis peccata relaxat Deus, toties totas omnesque poenas relaxat: sed æternam quidem temporali commutat, temporalem autem non unam assignat, quandoque autem ex eis neque unam condonat, quandoque condonans unam vel alteram, alias tamen reservat. Neque semper est (imò rarò est) nostra talis poenitentia coram Deo, ut adæquet justitiam taxamque justitiæ Dei: quocirca partem, & saepe modicam, nostra satisfactio abolet poenæ, reliquum remanet à Divina vindicta exigendum. Quibus poenis à Deo taxatis, annumerandæ sunt ac simul præ omnibus metuendæ, atque ut expientur per nos, curandæ poenæ spirituales: dicta ita ideo, quia per eas spiritus noster, id est, Homo spiritualis & interior, à Deo flagellatur. flagellatur

latur verò subtractione, ex toto, vel ex parte oportuna gratiæ, occasionum tentationumvè permissio, in iis derelictione, lapsuum permissio, obduratione cordis, excæcatione mentis &c.

Hæ pænæ spirituales infliguntur à Deo sæpe, & non pro mortalibus tantum noxis, nec etiam pro venialibus culpis solum, sæpè inferuntur etiam pro non culpis, etiam pro omissis inculpabiliter dispositionibus ad auxilia & adventum gratiæ, sæpè pro tardato solum aditu ad Deum, pro dilata tantum apertione cordis pulsanti Deo.

Habet ergo conscientia unde timeat vel ipsam remissionem peccatorum suorum. Habet unde timeat seipsam levissime peccantem, accuratè poenitentem, atque etiam ne quidem peccantem, vix certè delinquentem. Quod cum ita sit, semper quidem & omnes quidem stimulare conscientia sua debet, ut non sint sine metu, at revera illis maximè hic stimulus opus est: quos vicina vivendi meta percellit metu. Decet enim hos, ut quàm maximè urgeant exsolutionem, quando se vident urgeri ad resolutionem. Qui enim adhuc vegeti sunt, malè quidem, attamen quasi rationabiliter peccant in spe, dum procrastinant, ut quibus jam tempus resolutionis suæ instat, non nisi irrationabiliter, ac proinde inexcusabiliter æque & damnabiliter vocem Corvi Cras, Cras, occinunt.

Stimulus VI.

Conscientia peccatorum omnium.

Dicit forte tibi (ô Homo) conscientia tua. Gratias Deo: non mihi mortalium conscientis sum. Venialia quæ sola sentio, non me damnabunt

M 3

bunt

*Psal. 4. 1.
Ezech. 2. 5.*

bunt in perpetuum. Quia enim venialia sunt, facilem habent apud veniæ Dominum & condonationem & expiationem. Hæc qui dicit atque sentit ignorantia & tepiditatis filius est, de gente exaspirante, de populo gravi corde processit. Veniale peccatum non tam est parvi faciendum, quia veniale; quam potius formidandum est, quia peccatum est. Mittamus hoc (quod tamen præcipue in oculis haberi debet à veris Dei servis) quòd peccatum etsi veniale in Deum tamen sit, & ei displiceat, & Spiritum Sanctum contristet, & gratiæ spiritum, seu spiritûs gratiam extinguat, & multam animæ labem scabiemque inducat, & auxilium Dei speciale efficacique repellat, & sternat complanetq; viam facillimam ad mortales lapsus, & mentem excæcet, & cor obduret, & spirituales sensus hebetet atq; obtundat; mittamus hoc totum: illud expendas (mi homo) per velim. Cares peccatis mortalibus, & sola venialia in te agnoscis, dic quæso, estne hoc multæ & magnæ gratiæ Divinæ auxiliantis protegentisque ac vigilantis circa te, & super te? negare non potes, nisi impiissimus æquè ac ingrattissimus. Est ergo gratiæ copiosæ, amplæ, singularis: carere mortalibus. Jam te judicem ipsummet volo. Estne hoc boni ac veri filii Dei abundare Divinis auxiliis copiosis & præstantibus, & nihilominus scatere peccatis venialibus? An putas Deum, qui te à mortalibus protegit, velle à te per venialia offendi, irritari, conspurcari, contemni? Audistine aliquando Patrem, qui dicat Fili mi, liberum tibi esto, cædere, vulnerare, lapidare, irridere, despuere, luto, cæno, sordibus me oblinire, contemptim habere,

In oculis meis omne genus ingratiarum agere: solum parricidium, vide, ne commiseris, cave ne me vitâ spoliaveris. Homo, qui peccata venialia sicut aquam bibis, qui solis te illis scatere penè gloriaris, penè gratias agis, tu videris talem tibi Deum tuum Patremque tuum effinxisse: cui tantum parricidium mortalis culpæ displiceat, culpas autem tuas veniales ultrò abs te exposcat. Domine: eo ne usque insipientiæ & improbitatis, amici tui, filii tui, sponsæ tuæ devenient: ut iis peccare in te venialiter pro magna tua in eos gratiâ favoreque sit? O monstrum ignorantiae simul & tepiditatis & ingratitude! Sine peccatis quidem esse non possumus, sicut neque sine morbis, atqui non ideò morbos ultrò quærimus, immò repellimus, fugimus & fugamus. Non ergo etiam ideò peccata venialia admittenda vel dissimulanda sunt, sed potius, & fuigenda, & effuganda, & perfananda, & expianda omniratione sunt, omnibus quidem: at certè omnifobrio iudicio iudice, iis vel maximè, quos cum annis etiam tempus vivendi, simul ac venialibus delinquendi deserit. Ne à Deo inveniantur tunc primum desuisse venialiter peccare, quando defecit eos tempus, quo possunt peccare. Potius hoc agant, ut spatia peccandi, occupent actione & labore pro peccatis suis venialibus accuratè pœnitendi, & quam plenissimè Deo satisfaciendi.

Stimulus VII.

Conscientia Mortis advenientis.

Navigatio est vita hominis super terram, tam diu in mari navigatur, quàm diu ad portum non pervenitur. Invecta est in portum na-

vis, cessat navigatio, exitur de navi, exportantur quæ in navi vehebantur. Et in mari quidem navigantes, non rarò declinant in portum ingredi, sed in vita hac qui navigant, velint nolint ad portum mortis accedunt, eumque intrant mercesque exportant. Portus maris non ubique est, portus vitæ ubique est, ubique enim ad mortem perveniri potest. O quanti putarunt, se adhuc in medio Oceani spatari, & ecce invenerunt se in portu: an potius naufragio mortis? Et tamen cum hoc omni momento panè homines oculis manibusque usurpent, cordibus suis ne capillo extremo hoc tenent: cum in omni puncto vitæ, mori se posse certò sciant; vivunt tamen adeò securi, curas & studia & cupiditates, in adeò longas destinant moras, quasi aut nunquam morituri sint, aut pactum cum morte quoddam in annos perennes inierint. Et hoc faciunt non florentes tantum juvenum, aut robustæ virorum ætates, sed etiam senescentium, etiam senum, etiam senecionum tremuli caligantesque dies. Audire mentionem mortis horror est illis, & ira materia, qui sunt mortuis quàm vivis penè similiores, propè viciniore. Hæc verè stulta senectus est, esse in fine vivendi, nec tamen videre finem vivendi, velle longam vitam, cujus nec spem habere possunt longam. Illa est præclara senectutis Sapiencia: providere non tam futuris, quam instantibus: amandare curas & cogitationes longæ vitæ proprias, assumere eas, quas faciundo, æternitati prospiciant, extendere vitam magnis & multis factis atque meritis, & brevitatem dierum sæculis admetiri: Hoc igitur agamus, quotquot morti senectute appropinquamus.

Stimulus

Stimulus VIII.

Conscientia reddenda Deo rationis.

OMnibus quidem incumbit lex ista: *Redde rationem villicationis tuæ. & illa. Statutum* Luc. 16. 1. Hebr. 9. 77. *est omnibus hominibus semel mori, post hoc autem judicium. Ut recipiat unusquisque prout gessit in corpore.* Attamen senibus ea lex incurrit in os, & incumbit supra scapulas humerosque, gravans eos ad terram usque ut velint, nolint, sepulchri locum quærant assiduò. Istis enim propriè servit quod addidit Dominus villico iniquitatis. *Jam enim non poteris amplius villicare. Non poteris amplius villicare:* quia te jam incipiunt anni gravare, & non tantum villæ, sed etiam vitæ gerendæ ineptum reddere. Age ergo quisquis jam forte senectutis vivis. Delibera tecum dum adhuc tempus est. *Quid faciam?* Dies mortis instat, diem mortis comitatur Judicii particularis passus timendus & angustus, post hoc reservatur dies judicii: dies illa, dies iræ; dies, amara valdè, ibi tribulabitur fortis, ibi devorabitur astutia sapientis, ibi divitiæ & gloriæ proderunt nullæ, ibi preces & lachrymæ steriles, ibi minæ terrebunt Judicem nullæ, gratiæ lenient ultorem nullæ. In illa *justus vix salvabitur, & impius peccatorque ubi parebunt?* Intret ergo homo quotidie, quavis hora, quavis vitæ portione, in Judicium cum seipso, & suo Judicio sui, præveniat judicium Divinum de se. Qui enim se judicat, Dei se judicio subtrahit: qui autem non judicat se, judicio Dei reservat se. *Si nos ipsos judicaremus, non utique judicaremur* ait Apostolus. 1. Cor. 11. 31.

Ex quo ulterius sequitur, quòd quali nos ju-

M 5

dicio

dicio judicamus, à tali nos iudicio subducimus. Si rigidè judicamus nos, rigidè non iudicabimur à Domino, sed placidè, tale enim iudicium reservavimus, qui rigidum præoccupavimus. Contra si nobis in iudicio de nobis blandimur, blandè non iudicabimur à Deo, sed rigidè, tale enim iudicium relinquimus Deo. Unde hic etiam servit illud Domini nostri. *Qui amat animam suam perdet eam: & qui odit animam suam, in vitam æternam custodiet eam.* Amat animam blandus iudex sui, sed hoc ipso perdit eam, quia rigido iudicio Dei reservat & exponit eam. Odit verò & perdit animam suam, qui rigoroso sui iudicio examinat, dijudicat, accusat, damnat eam; sed hoc ipso eam servat, quia placido Dei iudicio eam reservat. Nemo ergo præposterè amet se, nemo parcat sibi. Nemo metuat assumere in se personam Iudicis Christi, dum vivit; ut dum morietur non subeat personam Christi Iudicis, quàm meritò metuit. Statuat se & accuset & erubescat apud Iudicium suum, ut evadat accusationem confusionemque apud Tribunal Divinum. Nonne satius est coram uno se confundi, & tamen absolvi, quàm coram iudice Deo, spectatore toto mundo, & patescere, & palefcere, & tamen in æternum perire? Timet stultus homo oculos unius, nempe etiam sui ipsius, & non attendit, quia quondam manifestandus est oculis Christi & simul mundi totius. Sed hic metus minor, utpotè remotior, sit apud juvenes: cur verò apud senes, aliterque morti vicinos neglectui esse debeat, nemo facile causam inveniet idoneam: præter inolitam vulgo ad talia hominum socordiam. Judicemur à nobis, ut non iudicemur

Joan. 12. 25.

mur à Deo, damnemur à nobis, ut absolvamur à Deo. Inveniat nos Deus occupatos in iudicio nostri, ut nos in iudicatos abire faciat in vitam æternam ab iudicio suo.

Stimulus IX.

Conscientia promeritarum pœnarum.

Stipendia peccati mors; & quidem cum omnibus *Rom. 6. 23.* mortis tum antambulonibus, tum comitibus, tum pedissequacibus. Quasi enim quidam belli (contra Deum) ductor est Peccatum: cui militat omnis peccator. *Qui enim facit peccatum, Joan. 8. 32. servus est peccati,* & iste militibus, sive servis suis solvit stipendia, Mortem. Mortem temporalem cinctam omnibus miseris hujus vitæ, quæ omnes veluti addititiæ, mortem principem principalemque consecantur, comitanturque. Mortem deinde Animæ Spiritualem: quoniam peccatum est mors animæ, privatio gratiæ, & Amicitæ Divinæ, venenum charitatis & omnis virtutis, Traditio in servitutem diaboli, & possessionem pabulumque inferni, Hæreditatio damnationis æternæ, eradicatio omnis meriti, & juris ad vitam æternam, æternum exilium à Deo, irreconciliabilis averfio & rebellio à Deo: Malitia omni peior malo, cujus pœnæ & vindictæ, nullus infernus, nulla damnatio sit satis; propter quod æterna illi assignatur punitio ab iustissima æquitate Dei: ut quæ castigari satis nunquam possit, semper castigationi subsit.

Atque hoc est tertium stipendium Peccati Mors scilicet, atque damnatio æterna, habens amissionem Dei æternam, habens ardores & combustionem æternam, habens vermem, qui non

non moritur in æternum, habens desperationem, furorem, rabiem æternam, habens mortem immortalem, immortalitatemque mortuam, habens cibum & pastorem mortem æternam, habens maledictionem æternam, habens societatem supplicii, cum diabolo, & angelis ejus æternam, habens salitionem ignis æternam. Age jam homo: pecasti? ecce hæc sunt stipendia tua: quæ tibi numerat Dominus tuus. Non te delectant ista stipendia? non etiam ergo delectent te peccata tua. Non vis *ut ascendat fumus tormentorum tuorum peccatorum in secula sæculorum?* hoc age nunc, ut nunquam non ascendat coram Deo deploratio, & detestatio & expiatio, & digna per omnes gradus pœnitentia peccatorum tuorum. En justitia Dei, æternitas tormentorum inferni ad scelera tua vindicanda non sufficit: tibi ad eadem in hac vita deploranda, tantillus pœnitentiæ (utinam non & ipsius pœnitentiæ) luctus propè momentaneo tempore decursus sufficiet? Pro Superi! Peccator reservat pœnitentiam suam in extremum vitæ halitum: & in eo se abundè credit persoluturum, tam omnem in Deum, & coram Deo reatum, quàm totius æternitatis supplicium. Quis credat veram huic inesse pœnitendi voluntatem, qui ad eò perfuntoriam credit sibi suffecturam pœnitentiam? Non est quidem impossibile apud Deum omne verbum, nec est abbreviata manus Domini ad miserendum: non est tamen voluntaria procrastinatione abbrevianda coram Deo pœnitentia. Brevis enim pœnitentia, ut plurimum levis est, & quæ sera est, raro vera est. Denique hostis hominis est diabolus, qui seram brevemque laudat

Apoc. 14. 11.

dat & suadet pœnitentiam. Deus est autem, qui & citam, & longam, & seriam severamque desiderat, requirit & probat acceptatque pœnitentiam. Ad causam utriusque pœnitentiæ decidendam, satis præjudicii adferunt sui Authores. Nemo sanus, dubia, securis præposuit.

Stimulus X.

Conscientia damnorum Spiritualium.

AD pœnas spirituales peccatorum nostrorum rursus revolvor, ut earum metu, imò conscientia, animam segnescentem ad expianda fugiendaque mala, ad procurandum fervescendumque in nobis exstimulem. Ad pœnas peccatorum non tantum mortalium, sed etiam venialium, ac ne talium quidem, etiam occasionum & causarum, Justus Deus, pertinere debere arbitratus est, pœnas spirituales: quæ maximè consistunt in subtractione auxiliorum Dei efficacium singulariumque & animæ necessariorum ad evitanda peccata graviora, ad cavendas vel vincendas tentationes & occasiones periculosas, ad pervincendas difficultates, tam à diabolo, quàm ab aliis creaturis, quàm ab ipsius animæ habitibus affectibusve con surgentes, ad videnda & declinanda pericula lapsuum, ad aggrediendum perficiendumque feliciter præclara Divini obsequii opera, ad promptè, commodè, flexibiliter obsequendum voluntatibus Divinis, ad continuandum bona, ad progrediendum ad optima, ad perseverandum in perfectis & arduis, ad obtinendam victricem congruamque suavitatem voluntatis, ad excludendam duritiam cordis, & stuporem cæcitatemque mentis, & derelictionem Divinæ specialis protectionis.

nis.

nis. Sitne aliquid his pœnis & damnis animæ periculosius & perniciosius: puto, quod ut explicetur fufius, nemo desiderabit.

Irrogat Deus hujusmodi pœnas, occulto sed justo nimis iudicio suo. Vel ob peccata non tam in se, quam in voluntaria deliberataque voluntate gravia. Vel ob scandalosè in plures propagata durantia, duraturavè per imitationem. Vel ob deductus deterritosvé multos, aliquosve ab obsequio Domini, perfectionis studio &c. Vel ob pluries (contractu habitu, audaciore animo, oppresso remorsu oblatratuque conscientia, dissimulatis vel spretis Divinis motibus) eadem commissa, omiffave cum profectus damno, cum laudis gustusque Divini imminutione. Vel ob minus integrè minusve diligenter ac minus severe retractata, iudicata, castigata, suppleta, delicta, & neglecta. Vel ob tardatam aut etiam negatam Deo in suis gratiis, pellationibus, suasionibusque obedientiam. Vel ob periculo alicui expositam animam conscientiamque, ac mentis puritatem, ex inconsideratione, ex præfidentia sui viriumque suarum, ex studio placendi, seu non displicendi creaturæ. Vel ob admissas inconsultè, bonas licet in specie, vel etiam re, curas importunas, superfluas, à Dei congressu & consortio mentem præpedientes, Deumque excludentes. Vel ob vehementiorem amplioremque iusto, effusionem, adhesionem, zelotypiam, spiritus & affectus, in rem, causam, personam, alioqui obligatoriam de se. Vel ob tardam Divinæ opis invocationem. Vel ob majusculam in se, in aliavè creaturâ depositam fiduciam. Vel ob seram perfunctoriamvé gratitudinem & gratiarum actionem

nem Deo. Vel ob præpostere (esto specietenus
 necessario) præposita Divinis humana creatavè.
 Vel ob immisericordem aliorum censuram in la-
 psu, aut tentatione earum. Vel ob nimiam sui-
 met, ac super alios elevati donis naturæ vel gratiæ
 reputationem; ut dicat sibi de se: *Non sum sicut
 ceteri hominum.* Vel ob minus humilem reve-
 rentemque in tractando Divina, aut cum DEO
 familiaritatem. *Deus enim noster ignis consumens* Heb. 12. 29.
est: si nimium appropinques, adureris. Propter
 hos aliosque similes occultissimos cordis nostri
 anfractus & pravitates, oculatissimus Deus atque
 sponsus, amicas licet sibi animas deserit, & subtra-
 ctione sui castigat; genere pænæ admodum tristi,
 incognito; ideoque maximè periculoso. Quan-
 doque enim talis pœna desinit usque in mortalem,
 usque in finalem ruinam, ac perniciem, quod, quis
 ambigit horrendum esse maxime? *Et quis vestigia* Job. 11. 7.
Dei comprehendet & usque ad perfectum omnipo-
otentem reperiet? In turbine enim conteret me, &
multiplicabit vulnera mea etiam sine causa. Qui et- Job. 9. 17.
iam si habuero quidpiam justum, uon respondebo, sed Ibid. 15.
judicem meum deprecabor.

Et hæc est una, ne dicam sola ratio evadendi
 spiritualia Dei flagella. Humillima scilicet de-
 precatio, devota operatio, cauta, oculata, Divina
 Divinorum tractatio, rigida in semetipsum etiam
 pro minimis, etiam pro antiquis, etiam pro con-
 donatis, etiam pro occultis, etiam pro inter justis
 reputatis, etiam pro alienis, etiam pro negle-
 ctis animadversio, quàm differre non minùs est,
 quàm planè negligere periculosum.

Stimu-

Stimulus XI.

Conscientia Purgatorii.

Quia Deus æterna peccatis debita supplicia, in pœnas temporales Purgatorii præsertim ignis commutat; idè homines contenti evitasse æterna supplicia, purgatorium usque adè non metuunt, ut etiam exoptent, & inter felicitates misericordiasque Domini reputent, ad eas devenisse. Est quidem misericordiæ Dei deputandum, pro æterno supplicio, pœnâ puniri temporaneâ: at etiam est justitiæ Divinæ, pœnas temporales & purgatorias ita exacuere, ut quantum ad substantiam (demptâ æternitate) exæquent acerbitate sempiternas. Irridet ergo, aut ignorat Divinam justitiam, quisquis levem reputat purgatorii pœnam: quæ acerbitate sui, par est per omnia infernali. Si autem infernalis cruciatus, vel ad horam toleratus, ridiculus esse creditur, restat, ut neque Deus justus reputetur. In summa: graviores sunt pœnæ purgatorii, quàm vulgò reputantur; quibus nullæ hujus vitæ, neque simul plures, neque simul omnes comparari possunt. Proinde quisquis se pœnis purgatorii reservat, quisquis eas hacin vita expiare mediis congruis non curat, hic vel inter mente captos, vel inter suimet ipsius hostes computandus est. Tu si sapias, ante mortem tibi purgatorium facito, nihil in re in expiatum negligito, quantum potes ut coram Deo assiduè absque obligatione culpæ & pœnæ vivas, satagito, quotidiano cordis balneo, ex justitiis miserationibusque Dei, ex sanguinibus Meritisque Christi, ex doloribus & affectibus in Deum tuis confecto, cor tuum à quotidianis macu-

maculis debitisque eluito: quin etiam supererogatoriis operibus, arbitrariisque pœnis, Animæque tuæ sacrificiis, debitorum tuorum mensuram supergredi conditio. Talis in morte, *ab auditione mala non timebis*: & asperum verbum non audies: etsi transieris per ignem: odor ignis non erit in te: & flamma non nocebit tibi. Alioqui adversarius tuus (conscientia) tradet te Judici, iudex autem tortori, qui te in carcerem mittet, *ibi erit fletus & stridor dentium. Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas ad novissimum quadrantem, universum debitum.*

*Psal. III. 7.**Psal. 90. 3.**Eccl. 51. 6.**Matt. 5. 25.*

Stimulus XII.

Conscientia paucorum bonorum Operum ac Meritorum.

Dicebat quidam in corde suo: *dives sum & locupletatus, & nullius egeo*, audivit autem à veritate iudice. *Nescis, quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus.* En quam diversa iudicia, Hominis & Dei de uno eodemque homine: quem oportebat utrique esse notissimum, *Nam nemo novit quid sit in homine, nisi spiritus hominis, qui in ipso est.* Et Deus quoque est *is, qui novit quid sit in homine, & scrutatur corda & renes.* Attamen mendaces filii hominum in stateris *Judicia autem Domini vera, justificata in semetipsa.* Non ergo homo facile vel sibi met ipsi de seipso attestanti credat, non facile cum Phariseo bona sua gloriabundus recogitet. Sit potius vir *videns paupertatem suam, sit potius inspiciens scrinia sua, & videat admodum pauca reposita esse ibi bona opera atque bona merita sua.* Rara est etiam inter electos Dei, Apostolica illa vox. *Bonum certavi, cursum consummavi, fidem servavi,*

*Apoc. 3. 17.**1. Cor. 2. 11.**Rom. 8. 27.**Psal. 7. 10.**Psal. 18. 10.**Thren. 3. 1.**2. Tim. 4. 7.*

V P. Druzb. Op. VII.

N

in

in reliquo reposita est mihi corona justitiæ. Nostrium cuinam licet eâ confidentiâ uti? Pauca merita habere me, dicitur mihi conscientia mea: quia serò nimis ea operari cœpi, quia pauca, & rara feci: quia comparatione malorum quæ patravi, bona admodum pauca sunt: quia comparatione auxiliiorum & mediorum, quæ infinita ad manum obvia habui, prorsus pauca sunt; ita ut vix respondeat unum opus bonum, auxiliis, & mediis, & commoditatibus mille: quia comparatione aliorum, tam ante me, quàm mecum operantium in Dei vinea, ego prorsus inopiâ bonorum operum laboro, cùm cæteri opulentissimi ab eis sint. quia denique comparatione mercedis mihi à Deo promissæ, merita mea bona, vix unam unciam mercedis gloriæque mihi in æternum destinata adæquant. Cùm ergo ad eò inops meritorum sim, cumque etiam breves dies vitæ meæ jam sint: nunquid parva mihi incumbit necessitas, sanctè & perfectè vivendi, strenuè atque heroicè laborandi, avare ac insatiabiliter cælestia bona coacervandi? Nunquid excusabilis ero vel ipsimet mihi, si segnis fuero? Nunquid aliud tempus merendi mihi superest, si hoc præsens infructuosum perdero? *Egestatem operata est manus remissa; velox autem in opere suo affluet bonis. Manus enim fortium divitias parat.*

Prov. 10. 4.
Ibid.

Stimulus XIII.

Conscientia bonorum imperfectorum.

Sint mihi bona opera, multa, pauca; sint modò; esse aliquantum satis poterit, ad solatium, ad fiduciam, ad mercedem. Sed ecce conscientia nescio quid immurmurat dicens.

Apoc. 3. 2. *Non invenio opera tua plena coram Deo meo. Quid est*

est non invenire opera plena coram Deo? Est utique habere bona quidem opera sed imperfecta, sed imperfectè peracta, sed scatenia nævis, sed infecta circumstantiis ingratis, sed polluta inquinamentis mentis. Ecce in illo opere præcellit operationem ignavia, aut tergiversatio, aut excusatio, aut humanus pudor metusvè: aut spes humanæ laudis, aut sponsio mercedis. Nunquid purum est? Jam illud opus aliud, factum est oscitanter, tepide, cum cessatione, ad oculum. Aliud imperavit minus recta & pura intentio, peractioni ejus accessit, finem ejus conclusit, inquinatus proprietate finis. Nunquid bonum perfectum est? Illud opus infecit complacentia, illud jactantia, illud super alios elatio, illud imprudentia in fine, mediis, modo, loco, tempore. Illud inchoatum studiosè, sed defecit constantia, illud jam mercedem suam recepit, æternam à Deo amisit.

Nunquid & hoc placere, nunquid cælum intrare potest? Argumentatio Domini hæc est, neque potest solvi scriptura. *Si offeratis cæcum ad immolandum, nonne malum est? Et si offeratis claudum & languidum, nonne malum est? Offer illud Duci tuo, si placuerit ei, aut si susceperit faciem tuam?* Pergit autem urgere Dominus. *Quis est in vobis, qui claudat ostia, & incendat altare gratuito? Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus, & munus non suscipiam de manu vestra.* Et putat quis quia remunerabitur talia munera, quæ nec dignatur accipere? Illud verò apud Ilaiam nonne idem sonat? *Ecce in jejuniis vestris invenitur voluntas vestra.* Videsne ô homo, bona non esse bona, si eis adhæserit quæpiam conditio non bona? Ergo jam interroga conscientiam tuam, immò atten-

Mal. 1. 8.

Ibid. 10.

Isa. 58. 3.

de attestantem illam: quia non invenit opera tua
 plena coram Deo: quia *dies pleni non inveniuntur*
in te. Habe ergo in mente qualiter acceperis, & au-
dieris, & serva & age penitentiam. Si non vigi-
laveris, veniet (Dominus) ad te tanquam fur, &
nescies quâ horâ veniet ad te. Quiesce agere per-
versè, agere tepidè, agere cum nausea Domini:
Disce bene agere: diligenter, ferventer, accurate,
juxta Dei cor & gustum agere.

Stimulus XIV.

Conscientia elapsi temporis.

NEc elapsi tantum, verùm etiam perdit: quid
 verò si etiam perdit elapsi? Parùm est enim
 plerisque nostrum, si perdamus tempus, nisi et-
 iam perdamus nos ipsos cum tempore. Et tem-
 pus quidem perit, perditio autem manet, & cum
 perditio sit, tamen perditionem non subit. O
 tempus quàm es vile! quam tibi pretium nemo
 ponit! quàm multi gaudent etiam te sibi periisse!
 quàm nemo est, qui damna temporis non fece-
 rit! quàm nemo qui illa etiam ultrò non accer-
 fierit! quàm multi implent præposterè illud A-
 postoli monitum: *Redimentes tempus!* Redimunt
 enim multi perditionem ejus, quia solvunt pre-
 tium pro perditione ejus, sumptibusque non
 parcunt, ut perdent illud; & agunt tam sumptuo-
 sè quàm & studiosè ea, per quæ plurima est per-
 ditio illius. O Sapiens secundùm Deum: in hoc
 sapias ut redimas tempus: Etenim magna portio
 sapientiæ, magnum artificium est, scire uti, & re
 ipsa uti recte tempore.

Durissimum Deus exercet judicium cum ho-
 minibus, de transacto sibi dato tempore; Sicut
 de vita nostra, ita & de tempore nostro ratio
 red-

reddenda est: commixta enim est tempori nostro nostra vita, adeò ut tempus nostrum, sit pænè ipsa nostra vita. Certè neque lucrum, neque damnum patimur temporis nisi simul & subeamus vitæ, cum enim effluit tempus, eripit nobis simul & vitam. Et nos stulti, per jacturas temporis, arbitramur nos lucrari vitam. Sed Deus, eodem calculo computat nostrum tempus, & nostram vitam. perditum tempus & perditam vitam. Quidni, ergo si sapio, immò, quidni sapio tandem, & æstimo, & redimo, & lucror tempus, ut simul lucrer etiam vitam, antequam Deus accipiat & vocet adversum me tempus: & Psal. 74. 3. Thren. 1. 15. statuatur illud contra me, audireque faciat querimonias ejus de me, exposcentisque vindictam ex me: quia non in eo pretio, non in eo usu, non in ea observatione, non in ea dispensatione fuit apud me: qualem fuisse, & ipsa vita, & professio vitæ, & obligatio status, & propositus finis, & commoditas: obtinendi finis, & elapsio velocissima, simul ac incompenfabilis ipsius temporis, exigebat à me. Ecce jam ipsi anni mei, ipsa conditio corporis, valetudinisque meæ, in horas atque momenta inclamant auribus meis. *Tempus breve est. Tempus non erit ultra. Breves dies hominis. Nunquid non paucitas dierum meorum finitur brevi? Ergo dum tempus habemus operemur bonum, operemur bonum benè, operemur studiosè, copiosè, assidue, infatigabiliter, infatiabiliter, incessanter, per hoc redimentes, per hoc multiplicantes, per hoc fenebre, lucrosam, pretiosam, superabundans facientes nobis tempus.*

1. Cor. 7. 29.

Apoc. 19. 9.

Job. 10. 20.

Gal. 6. 10.

Stimulus XV.

Conscientia Confusionis & Insultationis.

Confusionem ipsa faciet, ipsa sentiet, ipsa etiam menti animæque ingeret conscientia. Accusabit enim ipsa se, atque convincet negligentia, insipientia, inobedientia ad Deum, ad rationem, ad fidem, ad seipsam, in negotio salutis, in negotio æternæ Beatitudinis, in negotio Divinæ gloriæ ac voluntatis, in negotio seu potius periculo sempiternæ damnationis, de quibus omnibus veluti ludens, aut somnians, aut aliud nescio quid agens, curam habuisse arguetur. Hæc confusio est quidem totius vitæ labor, at præcipuè infestare consuevit moribundos morientesque, & jam jam ante tribunal Christi sistendos: quando jam nihil curarum præsentium obstrepet, nihil obtundet aciem mentis & conscientia, sed omnia in luce, omnia in facie proposita & in oculis, patebunt Christo, patebunt & Angelis Sanctisque ejus; patebunt dæmonibus, ipsi conscientia denique patebunt. Tunc verò undique proclamabitur. Ecce homo & opera ejus.

Isa. 5. 2. En vineam Domini vitemque electam, quæ expectabatur ut faceret uvas: fecit autem labruscas. En ficum, quæ in optimo Ecclesiæ Dei agro consita, plantata, adulta, nec per biennium, neque per tricennium protulit fructum bonum Agricola, nec quidem proprio sanguini ad rigandum, ad stercoreandum illam parcenti. Venient etiam tot industria & gratia Divinæ, per Angelos, per homines, per alias Creaturas, per Sacramenta, per documenta, per exempla, cæteraque media calitûs provisa, quæ omnia suum laborem exponent, fructum exigent, sterilitatem invenient, securim ad

Luc. 13. 8.

ad excindendum exacuent. Putasne ô anima, putasne ô conscientia, capiesne, & comprehendes, quæ tibi tunc confusio, quæ angustia, quis pudor superveniet?

Quid autem erit, si ad hæc accedet (accedet verò indubitatè) tot inimicorum tuorum juratorum, conglobatorum, insultatio? quando omnibus in unum adductis, hinc quidem sanctè & perfectè vivendi subsidiis, debitis, commoditatibus: illinc verò tepore in summo atque inveteratâ ignaviâ, probrosâ inconstantia, putidissimâ procrastinatione, abominabili lentitudine, omnibus exactis vitæ diebus simul ac operibus: amaritudine omni amarioribus vocibus, diabolica phalanx, audiente & assentiente Judice Christo, totoque cælesti ejus comitatu, approbante magis, quàm miserante, exprobrans insultabit, insultans exprobrabit: *Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo? unde ergo habet zizania?* *Quid debuit ultra facere vineæ isti Dominus, & non fecit ei?* Et ecce quomodo conversa est illi in prævum vinea aliena? Ecce quomodo *in terra Sanctorum iniqua gessit?* Ecce quomodo in loco pinguedinis, in sterilitate defecit. in schola charitatis didicit tepiditatem & acediam. In schola humilitatis, didicit superbiam, in schola paupertatis, acquisivit abundantiam, in schola mortificationis & crucis, mollis facta est & delicata. In schola silentii, garrula, murmuratrix, oblocutrix facta est. In schola obedientiæ, propriæ servivit voluntati, in schola mansuetudinis iracundiam exercuit. In schola devotionis & fervoris, in negligentia & socordia consenuit. Hæc dicent: & sic insultabunt, *aperientes super te os suum; omnes inimici tui, sibilabunt, fremunt dentibus, & dicent.*

Matt. 13. 25.

Isa. 5. 4.

Thr. 2. 16.

Devorabimus. En ista est dies, quam expectavimus, invenimus, vidimus. Et quid ad hæc conscientia?

- Deut. 32. 24.* quid ad hæc anima? quid ad hæc ô homo, si quando insultatione insultabunt tibi, & confundent te, & devorabunt te dracones inferni morfu amarissimo. Nunc ergo audi consilium Domini: tepiditates tuas fervoribus redime: negligentias tuas, dilationes tuas diligentis & festinatione. Non cesset manus tua, non cesset pes tuus: fac quod dico, & temetipsum libera: quia incidisti in manum proximi tui: *discurre, festina, suscita amicum tuum ne dederis somnium oculis tuis, ne dormitent palpebræ tuæ. Erue quasi damula de manu, & quasi avis de manu aucupis.* Nunc igitur, dum superat tempus, libera te, ô conscientia mea, à tua propria confusione: libera etiam te, à diabolica insultatione, *ut avertantur statim erubescences, qui volunt tibi mala, qui dicunt tibi Euge, euge. Exultent autem & lætentur in te omnes, qui quærunt te, & dicant semper. Magnificetur Dominus: qui diligunt salutare tuum.*
- Prov. 6. 3.*
- Psal. 69. 4.*

CLASSIS SECUNDÆ

Stimulus I.

Ipsa ingruens vel urgens Senectus.

EA quidem est Senectutis prærogativa, ut hominem quem afficit, à plerisque humanæ vitæ officiis, operibus quoque bonis æquè ac malis absolvat. Prudentia tamen, ut plurimum, præ omnibus ætatibus in senibus viget, una ex virtutibus: sicuti Philargyria seu avaritia una ex vitiis invalescit. Utrumque horum, si ad spiritualia studia conferat senilis voluntas: vix ulla erit ætatum, virtuti & perfectioni parandæ, divitiisque

que spiritualibus ac Divinis conquirendis, magis idonea. Nihil enim optabilius in negotiatione Spirituali avaritiâ & infatiabilitate in conquirendo. Nihil quoque necessarium magis, prudentiâ, consilio, discretione, in studio studioque ad vitæ æternæ bravium, per viam virtutum absque offensa decurrendo. Optima ergo & securissima, studiis cælestibus, divitiisque ac negotiis Divinis pertractandis & comparandis senectus est. Cui si addideris devotionem mentis, unctiorem Spiritus, & abundantiam præsentis gratiæ, cum cæteris auxiliis, ab ipso statu copiosè & connaturaliter suggeri solitis, itemque cum melioribus habitibus in antegressa vita conquisitis, facillima, feracissima, suavissima est Senectutis in decurrendo perfectionis tramite, vita.

Accedit spes confirmans, simul roborans & extimulans, appropinquantis metæ, & cum metâ, bravii æterni sese de proximo jam jam ostentantis, & veluti ultrò in manus protensas deferentis. Quæ spes senectuti est valde connaturalis & propria, cum aliis ætatibus sit naturâ suâ remotior. Etsi enim etiam juniores citò mori possint: senes tamen diu vivere, proinde mercedem expectare laborum diu non possunt. Sicut autem spes quæ differtur affligit animam, & facit languescere operantem, sic è contra, spes vicinæ mercedis exhilarat desiderium, confirmatque manum etiam defessi operarii. Quisquis ergo senescere te persentiscis, exere & exerce prudentiam, exacue, & exaspera famem sitimque avaritiæ, ad concupiscendum justitiam, collabora gratiæ, & spe vicinæ retributionis hilarisce.

Prov. 13. 12.

Stimulus II,

Damna Præterita.

Joël. 1.2.

Aldite hoc senes, & auribus percipite omnes habitatores terræ: super hoc narrate filiis vestris, & filii vestri filiis suis, & filii eorum generationi alteri. Residuum erucæ comedit locustæ, & residuum locustæ comedit bruchus, & residuum bruchi comedit rubigo. Expergiscimini ebrii & flete & ululate omnes. Ecce ista cantilena indicitur senibus: quia præcedens ætas eorum omnis, quæ in messem multam nimis excrefcere agricolæ cælesti sperabatur & debuit: delasit spem omnem ejus: & *confusum* est gaudium ejus à filiis hominum, abierunt omnia in populationem & vastitatem, & in partum erucæ, locustæ, brucho, rubigini. Audire ergo jubentur auribusque percipere, ut salutem in decliviore ætate sapere incipiant, & præteritorum annorum suorum negligentias, omissiones, perfunctoria & ad oculum peracta obsequia, fraudulenter facta Divina opera, elusas cælestis Patrisfamilias spes, & vota; non adimpletas promissiones, ædificii spiritualis posita sed minimè perfecta fundamenta, consummare adlaborent, damna sarcire, fructus cum fanore reddere, pecuniam Domini & talenta negotiationi impendere, & vel unicâ Domini mnâ, decem mnas Domino acquirere & exhibere conitantur. Oportet meminisse sermonum Domini JESU, quibus ille crebrò & graphicè nimis, suam in exigendis damnis, sibi per nos, ipsa sterilitate & infructuositate bonorum, illatis, sterilitatem austeritatemque deprædicat; aded ut non diffiteatur, se ibi etiam metere cupere, ac solere: ubi non seminavit. Nonne immanem incutit horro-

Matt. 25.24.

rem,

rem,
illa di
carpe
que
esset

Q
super
ætern
rata in
nisi T
Grati
habet
cit ad
præse
ut qu
tioni
neati
tix D
coran
super
mun
tus:
etiam
tio &
toqu
nali a
mun
pus v
& aq
medi

rem,

rem, & metum, & sollicitudinem, maledictio illa directa in ficulneam, non habentem ficus, quas carperet esuriens Dominus: non obstante, neque excusante apud illum, quod tunc nec dum esset tempus ficorum? Mar. II. 13.

Stimulus III.

Pretium bonorum salutarium.

Quatuor sunt pretiosissima hominum bona: duo horum Naturalia, Tempus & Vita: duo supernaturalia; Sanctificans gratia & Beatitudo æterna. Priora duo, posterioribus sunt deputata in obsequium & acquisitionem: ita ut non nisi Tempore & vitâ præsentis, conquiri possint Gratia Divina, & Gloria æterna. Quidquid aliud habet mundus in divitiis suis, nihil eorum proficit ad Gratiam & Gloriam, solum Tempus & vita præsens eam habet à Deo inditam conditionem, ut quantumcunque ex his impenditur acquisitioni illorum, tantum ex illis acquiratur & obtineatur. Et quia pretium Sanctificantis nos gratiæ Dei, tantum habet pretii inæstimabilitatisque coram ipso Deo, ut minimum gratiæ granum, superet in suo pretio totius mundi pretium, esto mundus esset totus gemmeus gemmisque repletus: pretium autem gratiæ affectatur exceditque etiam pretium æternæ gloriæ, cujus & consecutio & auctio ad mensuratur possessioni augmentoque gratiæ, & quidem cum excessu proportionali ad minimum in proportionem dupla (ut communiter sensus est Doctorum) inde fit; ut Tempus vitæque præsens, suppar pretium mereatur & aquirat ex eo, quia his, & in his solis duobus mediis acquiri, & exerceri, & augeri potest gratia.

tia.

tia, huicque secundum proportionem memoratam etiam cœlestis gloria.

Videant ergo Mortales, quàm parci, quamque sobrii esse debeant dispensatores temporis & vitæ suæ præsentis, & rursus quàm avari & intractabiles conquisitores gratiæ & gloriæ Divinæ, in tempore vitæque præsentis: quibus solis durantibus & impensis, illæ acquiri possunt & augeri: quibus solis elapsis & finitis acquiri nihil amplius & augeri potest per omnem æternitatem. Quare nec vitæ, nec temporis particulam, quantumlibet minutam, parvi quisquam æstimet, aut otiosè (id est sine merito & augmento Gratiæ atque Gloriæ) elabi sibi permittat: sed totum quidquid ei de utroque superest, in mercatum Gratiæ Gloriæque, & lucrum convertat.

Stimulus IV.

Occasionum & Mediorum plurima Oportunitas.

Non sunt tot occasiones lucente sole oculis ad videndum, quot sunt bonæ opportunitates menti nostræ, ad benè, sanctè, meritoriè, fructiferè operandum. Etsi enim oculus illuminatarum rerum plurimas videat, tantum tamen illuminatarum consortio seu conspectu potitur, quæ autem luce non perfunduntur, hæc oculis non subjacent. Similiter quæ ad alios sensus pertinent, hæc sub aspectum oculorum non cadunt: at verò sub meritoriam sanctamque operationem voluntati cordique nostro, omnia Divina, omnia humana, omnia creata subjacent: modò velit pia voluntas libertate officioque suo fungi, & fungendo non languere, auxiliaque Divina sibi ultrò semper parata, quin & semper illam excitantia sollicitantiaque ad benè agendum, & æter-

& æterna promerendum, otiosa, & cassa sibi elabi non finire. Nisi enim hoc ita esset: nunquam Apostolus præciperet: *Omne quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini JESU Christi facite, gratias agentes Deo & Patri per ipsum.* Non etiam idem ipse repeteret monitum suum. *Sive ergo manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.* Non item Propheta Rex ad laudandum Deum provocaret, hoc est laudandi Dei, sibi que cælestes opes emerendi, materiam & occasionem faceret, Angelos, Cælos, solem, lunam & stellas, & volucres cæli, & nubes, & pluvias, & rores, & æstus, & frigus, & diem, & noctem, & maria, & fontes, & flumina, & pisces maris, & grandinam, & nivem, & glaciem, & spiritum procellarum, & ventos, & terram, & gramina germinaque campi, & bestias terræ, & denique totum orbem terrarum, cum omnibus quæ in eo sunt, vivunt, moventur, sentiunt, intelligunt.

Jam verò interroget quisque statum suum, & conditiones status sui, si rectè & sobriè judicat omnia (quantùm ex ordinatione Dei) in salutem, in meritum & vitam gratiæ gloriæque æternæ destinata & provisâ inveniet, neque ullum alium præter suam propriam inscitiam ignaviamque, si illi secus accidat, culpandam esse cognoscat. Stat enim & stabit semper vox veritatis per Apostolum enuntiata. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum salutis, & vitæ æternæ, gloriæque Divinæ.* Hoc enim solum est coram oculis DEI nostri Bonum. I nunc, mi homo, & ini numerum occasionum, oportunitatumque ordinarum & servientium tibi, quan-

Col. 3. 17.

1. Cor. 10. 31.

Rom. 8. 28.

(quantum ex Deo) ad salutis profectusque tui bonum, ac simul etiam ini pariter numerum neglectuum, omissionum, abusuum contemptio- numque tuarum, & simul, quod ad ista con- sequens est, damnorum tuorum spiritualium, ca- lestium, nunquam recompensandorum. Tan- dem ergo, tandem incipe sapere, tandem igna- viam ceteraque impedimenta tua excute, & da operam, ut tibi omnia cooperentur in bonum, & omnia in gloriam Dei, in salutis tuæ faciastu- crum.

Stimulus V.

Perfectio virtutis bonum desiderabile.

Tanta est pulchritudo virtutis, ut si oculis cor- poreis cerni posset, omnium oculis ad sui aspectum, omnium animos ad sui amorem raptu- ra sit. Elogium est hoc virtutis ordinem natura non transgressæ; datum ob eo sapiente, qui pari- ter supra naturam, nihil sensit. Sed si hoc Ethnica virtus ab Ethnico pariter iudice promeruit iudi- cium, quale par est ut referat Encomium, virtus omni naturæ ordine præcellior, virtus perfectio- que Christiana, ab homine Christiano, ab homine virtutis Christianæ perfectionem professo? Non desiderat Christianus homo virtutem Christianam oculis carpeis subjici, ut eam amare ac desiderare possit; quin potius ob id ipsum ei contemnenda esset, quia carnis oculis pateret sua pulchritudo. Habet oculos fidei, habet lucem gratiæ, habet pu- pillam charitatis, cujus acie penetrat usque ad in- teriora virtutis, cujus doctrinam de cælo nobis attulit Incarnata veritas, cujus magisterium verbo, magis autem exemplo exercuit inter nos manens Deus homo. Iste nobis thesaurum absconditum,

iste

iste pretiosam margaritam perfectionis Christianæ exposuit, ejusque latibulum in ipso usque agro Divinitatis se abscondentis, eam ostendit, ibique eam quærendam, & inde hauriendam derivandamque edocuit dicens. *Perfecti estote, sicut & Pater vester celestis perfectus est.* Et rursus. *Exemplum dedi vobis: ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Et quid possumus addere vel ad pretium, vel ad invitamentum: quando Deus & Christus ejus, in partem venit utriusque? Solum superest desiderium, solum studium, sola insatiabilis avaritia charitatis, totam se impendens in amorem, in laborem, in acquisitionem, in multiplicationem, in possessionem, in fruitionem ejus boni: pro quo si dederit, sive divendiderit homo, *omnem substantiam domus sue, dederitque pauperibus, & nudum Jesum affectatus fuerit, quasi nihilum despiciet omnia:* dummodo tandem esto per scalam vel ipsius Crucis Christi ascendat, & apprehendat dulces fructus ejus. Ibi Christiane, ibi desige cursus profectusque tui metam, ubi prior & propter te Christus crucifixus posuit suam, atque per hoc simul etiam tuam. Meta profectus tui profectus Deus, exemplar cursus ad hanc metam tui, ipse Dei Filius, cursus tuus, desiderium cordis tui. Expende & dilata cordis sinum ut capias perfectionis fructum.

Stimulus VI.

Exemplum Cælestium Omnium.

Habemus primum exemplum Dei, qui cum per suammet essentiam ab omni æternitate universam perfectionis suæ perfectionem complexus sit: eâ ad plenum usque, juxta immensam infinitamque Essentiæ suæ capacitatem inundatus sit,

Matt. 5. 48.

Joan. 13. 15.

Cant. 8. 7.

Pf. 9.

fit, adhuc tamen inundari eadem gaudet & gau-
debit per omnem Æternitatem.

Est aliud huic suppar Dei - Hominis Christi
exemplum & exemplar, qui & ipse. Exultavit ad
currendam viam perfectionis in carne, à summo
cœlo Idealium suarum virtutum egressio ejus: &
occursus ejus usque ad summum pariter ejus. nec
est qui se abscondat à calore perfectionis, sive à
perfectione caloris ejus.

Non aliam formam expressam habemus in
pretiosa nimis, nimisque perfectionis bonis su-
perabundante Dei Matre Virgineque Mariâ, quæ
à primo instanti vitæ suæ, ad usque ultimum in-
stans vitæ in via Dei, & virtutis & perfectionis, nec
ad unicum momentum sterit aut quievit, sed con-
tentissimo atque humano intellectui non asse-
quendo conatu, cursu atque progressu viam suam
percurrit, & in divitiis, omnes Divinæ creationis
gratiæque filias supergressa est, omnesque colles
Beatorum transcendit, & in vertice montium San-
ctorum fundamenta sua prima composuit.

Ad Divinum, ad Christi Domini, ad Matris
Dei exemplum, tota se multitudo Electorum con-
format. Angeli Sancti unico instanti, hoc est
conatu per unicum instans durante, consumma-
runt cursum perfectionis suæ, quantus quæso fuit
ardor, quanta contentio, conatûs illius licet in-
stantanei, qui omnibus dedit gloriam, dedit ma-
ximam & celsissimam, juxta gradus suos gloriam,
dedit æternum duraturam gloriam?

De sanguinis autem nostri Sanctis, quid dicam?
Philipp. 3. 8. Unus pro omnibus dicat. *Verumtamen existimo
omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam
Jesu Christi Domini nostri, propter quem, omnia de-
trimentum feci: & arbitror ut sterora, ut Christum
lucri-*

lucrifaciam, & inveniar in illo, non habens meam
 justitiam quæ ex lege est, sed illam quæ ex fide est Chri-
 sti Jesu, quæ ex Deo est justitia in fide ad agnoscen-
 dum illum, & virtutem resurrectionis ejus, & socie-
 tatem passionum illius, configuratus morti ejus: si
 quomodo occurram ad resurrectionem, quæ est ex
 mortuis. Non quod jam acceperim, aut jam perfectus
 sim. sequor autem si quomodo comprehendam, in quo
 & comprehensus sum à Christo Jesu. Fratres ego me
 non arbitror comprehendisse. Unum autem: quæ qui-
 dem retrò sunt obliviscens, ad ea verò quæ sunt priora
 extendens meipsum, ad destinatum persequor brevi-
 um supernæ vocationis Dei in Christo Jesu. Hæc
 Apostolus de seipso, deque vita, omnibus San-
 ctis Dei etiamnum in hac, ac demum concludit,
 eam regulam quæ omnibus servit, in seipso o-
 mnibus se expressisse ostendens, ac dicens. Qui-
 cunque ergo perfecti sumus, hoc sentiamus. Sentias
 & tu, valde, curre, persequere similiter, ad bra-
 vium supernæ vocationis, quæ jam retrò sunt obli-
 scens, quæ verò priora ad ea teipsum extendens, ut
 fiat senectus tua in misericordia uberi, utque ingre-
 diaris in abundantia sepulchrum.

Ibid. 8. 15.

Psal. 91. 11.
Job.

Stimulus VII.

Desiderium Sanctorum.

NON tantum exemplis provocant nos Sancti
 nostri, Sanctusque Sanctorum ipse, ut in
 via Dei eurramus alacriter, velociter, sublimiter,
 & constanter: sed etiam cursunt nostrum, ad se,
 suamque societatem, incessantibus votis deside-
 rant. Hæc est voluntas Domini Dei nostri, San-
 ctificatio nimirum nostra: Nec aliud desiderare
 possunt Sancti ipsius, quam quod maxime pla-
 cere agnoscunt cordi ipsius: Votis ergo Sancto-
 rum

V. P. Drüz. Op. VII.

rum

Ps. 50. 10.

rum non cupiet, non ardescet, satis superque satisfacere homo, qui scilicet cupit & ardet ad numerari cætibus Sanctorum? Numera Sanctos si potes & complectere numerum eorum, qui clamant pro te ad Dominum: desiderantes pacem servi ejus: & ut benignè faciat Dominus animæ tuæ, ut ædificentur muri Jerusalem suæ, etiam per te. Et potesne frustrari vota eorum, tarditate, tepiditate, morâ, dilatione tuâ, negligentia tuâ, molitie tua, sensualitate, concupiscentiâ, amore proprio tui? Quomodo comparebis inter Sanctos illos totos igneos, totos ardentes, totos flammam ignis, tu tepiditate & languore, negligentia desideriaque solâ, inter eos insignis incedens? Memoria & conscientia languoris tui præsentis diluetti bi gloriam & dulcedinem beatitudinis: & quamvis ibi non sit locus pœnitentis, pœnitebit te tamen, non consummatiùs fervore virtutis obsequiique Divini ad cœlum inter Sanctos venisse divitem, comparuisse instructum, degere insignem.

Stimulus VIII.

Tempus præsens supplicationi indultum.

Luc. 13. 8.

COgita mi homo te esse arborem illam cui cum Dominus ob inutilem fertilis terræ occupationem, excisionem decrevisset, agricola pro ea impetravit indulgentiæ annum unum, dicens Domino. *Dimitte eam etiam hoc anno, usque dum fodiam circa illam & mittam stercora; & si quidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam.* Videsne non ablatam sed dilatam succisionem? Reliquum vitæ tuæ, annus ille unus est, per indulgentiam indultus, utique non ut continues sterilem desideriam, sed ut commutes in fructuosam

Et uosam fecunditatem. *Ut jam non desideris (ne- 1. Petr. 4. 2.
que defidiis) hominum, sed voluntati Dei, quod re-
liquum est vivas temporis. Sufficit enim præteritum
tempus ad voluntatem Gentium (negligentium)
consummandam: nunc autem tempus est accepta-
bile & dies salutis, in quo desinendum est, à vete-
ris negligentia & inconstantia delictis: viven-
dum verò justitiæ & voluntati Dei, in eo quod re-
liquum est temporis in carne.*

Neque verò gravari te putes ejusmodi doctri-
nis. Audi enim Apostolum qui ait. *Humanum Rom. 6. 19.
dico: & condescendo vobis, propter infirmitatem
carnis vestrae: Sicut enim exhibuistis membra vestra
servire immunditiæ (negligentiæ) & iniquitati ad
iniquitatem (tepiditati usque ad divinam nauseam
& vomitum) ita nunc exhibete membra vestra ser-
vire justitiæ & sanctificationi.* Ergo humanum est
& per indulgentiam dictum Apostoli, cui tamen
vix audet satisfacere vulgaris nostra in servitio
Dei diligentia. Alioqui impleri deberet in nobis
à nobis illud Prophetæ. *Sicut enim fuit sensus vester, Bar. 4. 28.
ut erraretis à Deo, decies tantum iterum convertentes
requiretis eum.* Et Propheta quidem decuplum
tantum requirit, adhuc etiam humanum dicens,
propter veteris legis conditionem, at Dominus
Jesus, qui *venit ignem mittere in terram*, eumque *Luc. 8. 8.
voluit vehementer accendi, non decuplum sed
centuplum, & optat, & laudat, verbi sui, in ser-
vis suis fructum. Quod si tu attenderis ad omnes
conditiones tuas, ad locum quem occupas, ad
auxilia de cælo quibus abundas, ad media statûs
quibus circumfluis, ad incitamenta, quibus non
tantum provocaris, verum etiam planè traheris:
reperies parùm & planè humanum adhuc esse, si
centesimum afferes: sed omninò sit opus, & valdè*

Luc. 6. 38.

conveniens, imo & necessarium ut offeras offerasque fructum Deo tuo millesimum, & super superque millesimum, sic enim decet impleri omnem justitiam ab eo, cui mensuram bonam, confertam & coagitatam & supereffluentem dabunt in sinum suum.

Stimulus I X.

In fine proficiendum ad meliora.

Ps. 74. 1.

In fine, ne corrumpas, ait & monet Divina Scriptura. Finis enim omnia vel corrumpit vel perficit. Finis coronat opus. Curre optimè, velocissimè, rectissimè; si vel deflectas, vel substas in fine, neque ad finem decurras, quid proderit cucurrisse? *Qui perseveraverit usque in finem in bono, hic salvus erit*, qui perseveraverit usque in finem in malo, hic peribit, quia ex fine omnia reputantur. *In finem ne corrumpas.* Multi enim bona aggrediuntur, quæ deinde non coronant fine bono, sed ab eo deveniunt in malum. Alii mala amplectuntur ab initio, deinde respiciunt & convertuntur in finem bonum. Optima portio eorum, quorum initia, media & fines bonum possident: post istos meliores reliquis, qui in finem non corrumpunt, neque corrumpuntur. Sive ergo hætenus malè tepidèque Deo servivisti, sive bene & strenue, in finem ne corrumpas. Imò fine corona, fine perfice omnia tua. In fine motus felocior: attestante naturâ, si hoc facit natura in lapide, cur non facit in te gratiâ? Omnia etiam gravissima ad suum finem festinant, sola virtus in fine torpescet & tardabit? Lapis festinat ad terram, ut quiescat; virtus ad beatitudinis æternæ requiem, non evolabit? Et fluvii quidem è fontibus suis parvo initio egressi, multis cum aquarum fluctibus in mare sese evolvunt. Cur non

non sic etiam humana industria, multis cum virtutum meritorumque agminibus & fluminibus, in mare suum Deum ejusque Beatitudinem ingrediatur? Nunquid naturalius tendit lapis deorsum, vel ignis sursum, quàm anima in Deum? aut melius est flammæ sursum lapidive deorsum, quàm Homini apud Deum suum, apud summum Bonum ultimumque finem suum? Qui in fine torpescit ad salutem, quando ferveret? Nam qui initio, adhuc in finem spem habet; sed qui in fine, ubi remanet spes ejus? Paupertatem delegit & putrescet in ea, cui finis adveniens non adtert diligentiam ac fervorem in negotio salutis æternæ, qui autem in fine tendit velocius, ditabitur. Sapientis est vox ista, qui dicit, *Laboravit dives in congregatione substantiæ & in requie sua replebitur bonis suis. Laboravit pauper in diminutione victus: & in fine inops fit.* Quantò ergo vides magis tibi appropinquantem diem seu finem, tantò *in omnibus operibus tuis esto velox, & omnis infirmitas atque egestas non occurret tibi in novissimo.*

*Eccl. 31. 3.**Eccl. 31. 27.*

Stimulus X.

Sancti, ad finem vitæ fervere quasi de novo soliti.

Quemadmodum equi de via licet fessi, vicinitatem tamen hospitii sui sentientes, velocius decurrunt; ita comprobatum est illustres Dei servos atque Sanctos, accedente vitæ fine novos fervores in via Domini, novos labores in vinea Christi excolenda quasivisse. Jam erat David grandior natu, & capit moliri ædificationem Domus Domini, quàm cum ad ejus filium Deo rejicere placuisset: preparavit ille nihilominus

2. Reg. 73. 12. minus impensas Domus Domini, ex quibus filius Salomon Domum Domino ædificaret. quin &
1. Paral. 22. formam domus illius filio eidem reliquit, ut omni quâ posset ratione particeps esset tam domus Domini, quàm totius Religionis & cultus à fidei populo inibi DEO exhibendi usque in sempiternum. Ejusdem Sancti vox est illa, quàm omnes ab eo discunt, quotquot Deo placere fatagunt. *Ego dixi. Nunc cepi. Hæc mutatio dextera excelsi.* Certè ab adolescentia sua David timebat Dominum & placebat ei, grandis tamen natu dicit: *Nunc cepi.* & novam illam vivendi rationem Divinæ super se dextera commutationi attribuit. Nempe agnoscit proprium hoc Dei donum & magnis servis ejus communicari solitum; ut post decursum penè obsequii Divini stadium, quasi denuò ad primordia regrediantur, de novoque incipiant, & dicant. *Nunc cepi,* servitium Dei & fervorem novum primumque in eo.

- Dignum est admiratione sed & imitatione, quod Abraham à Deo suo audiit jam centenarius, jam Dei veteranus & servus, & amicus. *Abraham ambula coram me: & esto perfectus.* Nonne antea, & coram, & cum Deo ambulaverat? Attamen grandescenti licet hoc ei præcipitur, ut veluti à principiis inchoaret, quo ad perfectionem tenderet. Quid Elias ille igneus, ille ignis? *Eccl. 48. 1.* audit tamen Angelum monentem: *Surge, comede, grandis enim tibi restat via,* scilicet usque ad videndum in monte Horeb Dominum Deum suum. Sed Apostoli Pauli exemplum magis est nostrum, hunc igitur audiamus, intueamur, æmulemur. *1. Cor. 4. 16.* *Non desicimus, ait, sed licet is, qui foris est noster homo corrumpatur: tamen is qui intus est, renovatur de die in diem, & rationem addit*

sane

sane dignam sensu Apostolico: & quæ omnem fervorem exacuat amplius & amplius. *Id enim* (inquit) *quod in presenti est momentaneum & leve tribulationis nostræ, supra modum, in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis.* Ita quidem Paulus: qui omnes etiam hortatur dicens. *Renovamini Spiritu mentis vestræ.* S. Bonaventura locuples testis narrat Sanctum Franciscum suum, jam licet Stigmatibus Domini insignem & in Seraphicum Spiritum penè commutatum: nihilominus biennio ante mortem suam, novos ac omninò novitios labores resumpsisse, & tunc primum servitium Divinum inchoasse. Præclarum Sidus gloriosissimi Prædicatorum Ordinis Beatum Henricum Susonem: illum titulo ministri Æternæ Sapientiæ insignem, constat statis temporibus, vetera sua pietatis studia tanquam obsoleta exportare atque sepelire solitum, novum verò hominem, novitate Spiritûs indutum, innovatis exercitiis spiritûs, ipsoque inprimis spiritu, assumere, & omnia quæ Divini obsequii essent, perficere. Nostri Ordinis historiæ nar- rant, Bartholomæum Bustamantium: magnis & multis laboribus in Societate nostra perfunctum, iisdemque ac simul annis fractum, novos nihilominus labores, novo Spiritûs ardore susceptasse, & exhausisse. Id aliquibus in eo jam sene & morbido admirantibus; memorabili responso, egregiò satis fecit, dicens. *Tempus breve est* (vix- ta nimirum seni) *cælum autem adhuc procul, duplicandus ergo est cursus.* Hæc scilicet est Sancto- rum prudentia, ex senectute, non otii & quietis, sed laborum & fervoris anfas desumere. More lampadum, quæ fortius ardent atque lucent amplius, dum deficiunt. Et ad normam moniti

Eph. 4. 23.

Sat. in vita

Hist. Soc. 3. L. 9.

Apoc. 2. 5. Angelo Ephesino dati. *Prima opera fac.* Est enim
Apoc. 2. 4. res periculi plena. *Charitatem primam reliquisse.*

Stimulus XI.

Vocatio Religiosa.

VOcatio Religiosa, si quem ea tenet, eadem ad cursum perpetuum, indefessum, contentissimumque premit. Nam quid est aliud Vocatio Religiosa? nisi status atque professio cursus ad virtutum perfectionem incitati atque perpetui? Hæc est enim Essentia Religiosi, semper proficere, semper tendere ad perfectionem Christianam, adeo, ut negligere hanc tendentiam, atque non curare ex proposito, criminale & damnabile si in hoc statu. Neque opus est, ut quis ultrò regrediatur à perfectioribus ad imperfectiora, sufficit ad malum, nolle proficere, nolle meliorem esse aut fieri. In statu personaque Religiosa, ipsa intermissio proficiendi, est regressus & defectio. Sicut qui est in fluvio, per hoc solum descendit retrò deorsum, quia non nititur ascendere sursum: etiam si navim non agat in descensum. Videat ergo quisquis statu Religiosus est, ut etiam simul perpetuò proficiens sit: quia hæc est spes vocationis suæ, quâ vocatus est, & quâ carere sine noxa non potest, nisi essentia suâ carere velit. Quale monstrum est, velle Hominem se esse absque Rationalitate, tale est, velle se esse Religiosum, absque proficiendi alacritate. Attendant hoc senes Religiosi, & videant, velintne in morte aut iudicio Christi inveniri ita monstrosi?

Stimu-

Stimulus XII.

Status Sacerdotalis.

Status & vocatio Sacerdotalis amplius aliquid importat obligationis Homini in Sacerdotio posito, quàm Religiosa Vocatio. Hæc enim solum proficere & ad perfectum conari jubet, at illa perfectum in virtute hominem, ejusque actualem possessorem esse requirit. Atqui perfectus esse nemo solet, nisi proficiendo; ergo ut Sacerdos perfectus sit, proficiens esse, & perfectui vocare debet. Quis enim ad terminum pervenit ad quem non cucurrit? Quid quod Sacerdos, non sibi debet vel proficere, vel perfectus esse, sed etiam plurimis alijs? Sicut enim Sacerdos non sibi, neque propter se est. *Omnis* *Hebr. 5. 10.*
namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis quæ sunt ad Deum, ita etiam, non sibi solum proficere aut perfectus esse debet, sed etiam alijs, quos verbo & exemplo suo, sui similes, Deo dignos placitosque tenetur efficere, alioqui audiet à Domino. *O Pastor! O* *Zach. 11. 17.*
Idolum! Pastor quidem vocatione & nomine, idolum usu & ipsa re. Sed enim nihil ita vel suaviter, vel efficaciter tenaciterque obligat Sacerdotem ad proficiendi insigne studium, insignemque actu ipso perfectionem, quàm Sacrosancti sive Sacramenti, sive Sacrificii altaris, adeò libera, adeoque familiaris, adeò intima usurpatio atque tractatio. Potestne homo, scatenens negligentis & desidiosis teporibus, potestne non evolans Seraphicis (dicam Divinis) alis atque volatibus accedere ad Deum? adglutinari, commisceri, conviscerari, concorporari, indivinarique Deo? Hæc quidem propter stuporem men-

O s tium

tium nostrarum sub intelligentiam nostram, quasi non cadunt: attamen fides nostra, non est possibile, ut intellectum nostrum non convincat.

Metiatur ergo Sacerdos quantum chaos discriminis firmatum sit inter Deum & Sacerdotem offerentem, aut communicantem, & intelliget quanto sit opus sibi conatu in cursu, ad superandum decurrendumque discrimen illud abyssalis distantiae, per condignam, seu sumptionem, seu oblationem Domini Dei sui in Eucharistico Sacramento atque Sacrificio. Ad unicum tantum Communionis vel oblationis Eucharisticae actum, totius vitae cursus sanctissimus vix satis esset: ad sapè, ad quotidie communicandum ac offerendum condignè, quanta putamus, quanta putare debemus opus esse contentione in sanctitatis studio, & in perfectionis omnimodae apparatu conquirendo? Deus noster in Eucharistia, absconditus cibus grandium est, faciens grandescere manducantes: & tamen nos, neque grandescimus, neque gigantescimus, sed vix pigmæos & navos exæquamus, post multos quamvis Sacrificii annos. Quis se exhibebit Deo Sacerdotem, qui ita vivere curet, ita in studio sanctitatis perfectionisque currat, ut meritò quotidie communicare atque celebrare possit? Sed noverit Dominus, qui sunt secundum cor ejus. Certum est, quod si non omnis Sacerdos communiōe & sacrificatiōe quotidiana grandescit, tota nihilominus grandescit Sancta omnium nostrum Mater Ecclesia.

Stimulus XIII.

Vocatio Societatis JESU.

Stimulus hic non ad omnes pertinet; pertinet tantum

tantum ad Filios Societ. JESU, quos Benedi-
 ctus DEUS vocavit in Societatem Filii sui. Ho-
 rum antesignamus Dei Filius Deus Homo, ipse
 testatur de seipso: quia *Ego veni, ut oves mee vi-*
tam habeant & abundantius habeant. Joan. 10. 10. Non ergo
 potest alia esse indoles Filiorum Societatis JESU,
 quàm quod & ipsi ubi ubi sunt, quocunque ve-
 niunt, veniunt ut oves Christi *vitam habeant &*
abundantiùs habeant, quomodo autem hoc fa-
 cient, nisi & ipsi in se (non tamen ex se, sed ex
 Christo) vitam habuerint, & abundantius habue-
 rint? Finis hujus Societatis est cum omni diligen-
 tia in Domino, incumbere tam in propriam quàm
 in proximorum salutem atque perfectionem. In
 moralibus, finis, est Natura & Substantia, sive
 essentia eorum. Filius itaque Societatis JESU,
 sine diligentia omni tam in se, quàm in proximo
 quovis promovendo ad salutem & perfectio-
 nem, est absque suâ essentiâ, substantiâ, & na-
 turâ. Quidlibet aliud esse potest, verus & ger-
 manus Societatis JESU Filius esse non potest.

Ejusdem Societatis & Filiorum ejus omni-
 um eminentior, adhuc est finis, semper promo-
 vere & omnia facere ad Majorem Dei gloriam,
 ad majus Dei obsequium. Quomodo possunt
 hæc præstari, nisi omnes & singuli Societatis Jesu
 Filii semper crescant, semper proficiant, cresce-
 reque & proficere semper proximis suos faciant
 cum omni diligentia, in Deo, in omni virtute,
 atque perfectione? Quæ enim aut quomodo
 major & major semper quæri, semperque exhi-
 beri Deo potest gloria, si in ipsis quærentibus at-
 que exhibentibus, non emineat amplior amplior-
 que virtutum perfectio, & profectus in perfe-
 ctione? Ipse hominum seculique author, ipse
 primus

primus Dux & Princeps Sociorum omnium JESU Dominus JESUS, quamdiu inter homines conversatus est, nunquid aliquando stetit in via sua, in executione omnis voluntatis paternæ, aut in manifestatione hominibus Divinæ gloriæ? Et quidem pertransiit benefaciendo, & sanando omnem languorem, & omnes oppressos à diabolo. Cucurrit ergo Dominus JESUS velut Gigas, porrò currentem quis apprehendet, qui & ipse pariter non curret? Et quid prodest Christum sequi, si non contingat consequi? quid prodest vocari Socium JESU, & esse interim nimium quantum se junctum ab JESU, nimium quantum dissimilem JESU? Sic ergo currite Filii Soc. JESU, sic currite, ut comprehendatis.

Quod si hæc indoles ad omnes Societatis JESU homines pertinet; nonne amplius ea veteranorum esse debet? eorum scilicet, qui exercitatos habent sensus, eorum, quorum & omnis vita & qualibet vitæ actio, magisterium esse debet atque norma virtutis, norma profectus, norma perfectionis, norma promovendæ inter alios salutis, atque perfectionis: norma exequendæ omnis Divinæ voluntatis, & exaltandæ semper semperque amplius Divini nominis? Turpe certè est & valde confusibile, eos qui esse debuerant (fortè & fuerant) magistris aliorum propter ætatem & tempus, inveniri egentes ut docerentur, quæ sint exordia & elementa sermonum Dei facti tales, quibus lacte opus sit, non solido cibo. Vitandus est ille Apostoli sarcasmus. Si tu Judæus (JESU Socius) cognominaris, & requiescis in lege (Societatis) & gloriaris in Deo (nomineque JESU) & nosti voluntatem ejus, & probas utiliora instrumentis per legem, confidis te ipsum esse ducem cæcorum,

Hebr. 5. 15.

Rom. 2. 17.

lumen

lumen eorum qui in tenebris sunt, eruditorem insipientium, magistrum infantium, habentem formam scientiæ & veritatis in lege: qui ergo alium doces, teipsum non doces; qui in lege gloriaris, per prævaricationem legis Deum inhonoras.

CLASSIS TERTIÆ

Stimulus 1.

Dei Sanctissima Voluntas.

Pondus æquum voluntas Domini. *Hæc est autem voluntas Dei sanctificatio vestra, quæ est autem sanctificatio nostra?* *Hæc utique quam idem* Prov. 11. 1.
1. Thes. 4. 3.
1. Thes. 5. 9. *Apostolus exponit sic dicens. Quoniam non posuit nos in iram, sed in acquisitionem salutis per Dominum nostrum Jesum Christum, qui mortuus est pro nobis, ut sive vigilemus, sive dormiamus, simul cum illo vivamus.* pergit verò addere & enucleatius exponere hunc in modum Dei voluntatem nostramque sanctificationem. *Patientes estote ad omnes, videte, ne quis malum pro malo alicui reddat, sed semper quod bonum est sectamini in invicem, & in omnes. Semper gaudete. Sine intermissione orate. In omnibus gratias agite. Hæc est enim voluntas Dei in Christo Jesu in omnibus vobis.* Ibid. v. 14. *Quapropter superest, ut fiat voluntas Dei sicut in cælo & in terra, superest ut regnet in nobis per omnia, & in omnibus, & semper voluntas Dei bona, beneplacens, & perfecta.* Rom. 12. 2. *Superest, ut in beneplacito voluntatis Dei nostri abundemus semper magis ac magis in omne opus bonum. Nam quid est aliud sive super terram, sive super cælum, in quo oporteat nos aut vivere, aut ambulare, aut proficere, aut sanctificari, aut gloriari, præter quam in Domini Dei nostri voluntate beata? Hic est Spiritus Dei. Scriptum*

1. Thes. 5. 19. ptum est autem, Spiritum nolite extinguere. Ex-
tinguit illum, qui in Sanctificatione non proficit,

Stimulus II.

Eminentissima Dei Dignitas.

ITa quidem est excelsus & elevatus super omnia
& creata & possibilea Deus noster in Majestate
atque Dignitate sua, ut in nullius creaturæ men-
tem ascendere possit mensura ejus. Quidquid
voveris comparare Deo, non illa erit compara-
tio, sed contumelia atque injuratio, & quidem
utriusque. Nam perinde est injuria creaturæ, si
Deo comparetur; atque est injuria Dei, si crea-
turæ conferatur. Deus est & unus atque solus, &

1. Tim. 6. 15.

non apponetur alius ad eum. *Beatus & solus po-
tens, Rex Regum, & Dominus Dominantium, qui
solus habet immortalitatem; & lucem habitat inac-
cessibilem, quem nullus hominum vidit, sed nec videre
potest, cui honor & imperium sempiternum. Amen.*

Hic ergo Deus adeò magnus, adeò excelsus, adeò
immensæ majestatis & dignitatis delectatur pro-
fectibus nostris, & gaudet honorari devotis ob-
sequiis, atque honoribus nostris. Et quantò al-
tiùs conniti videt creaturam suam ad exaltationem
Dignitatis suæ: tanto munificentius condescen-
dit studio ejus, tantò pleniùs se infundit desideriis
ejus. Nescit enim, atque etiam nequit, Deus
vinci munificentiae affectu à creatura sua: sed
quantò illam magis videt & habet profusam & in-
fatigabilem argumentosamq; in exaltatione & di-
gnificatione Dignitatis suæ: tantò illi facit vicif-
sim obligatiores & indulgentiores Misericordias
& Dignationes suas. *Quicumque glorificaverit me,
glorificabo eum: protestatio Domini est, neque
evacuari potest.*

1. Reg. 2. 30.

Nunc

Nunc itaque si Dignus est Deus, imò quia Dignus, & omni dignitate dignior, neque unquam satis dignè dignificabilis est Deus, nemo fatigetur, nemo deficiat, nemo tepescat in ascensu & progressu de virtute in virtutem, in exaltatione Dei per quotidianam perfectionem, in glorificatione Dignitatis ejus per excellentiam Sanctitatis & justitiæ coram ipso, propter ipsum. O homo, dicit tibi Deus tuus; Labora & contende ad profectum tuum, oblecta me progressibus tuis, cupio faginari fervore & ardore devotionis in obsequiis meis. Dignus enim sum, ut talem te servum habeam, consecratum Majestati, devotumque Dignitati meæ. Sufficitne tibi mi homo, ista à Deo tuo allegata causa? an potes requirere aliam? an invenis aliquid majus digniusvè Dignitate Dei? Itaque sufficiat ad Seraphicum, ad Marianum, ad Theandricum fervorem, unicum hoc: Dignus est Deus, quem vel per unicum instans exaltare possim: amplior est omni reliqua dignitate creata, ad quam creatura elevari possit, si absque dignificatione Dei eleveretur, aut elevari possit. Denique sufficiat illud ad stimulum; *Glorificantes Eccl. 43. 32. Dominum quantumcunque potueritis, supervalebit enim adhuc, & admirabilis magnificentia ejus. Benedicentes Dominum, exaltate illum, quantum potestis: major enim est omni laude &c.*

Stimulus III.

Dei nostri super omnia Boni dilectio.

SI diligitis me, mandata mea servate. Qui enim Joan. 14. 15. habet mandata mea, & servat ea, ille est qui diligit me. Ibid. v. 46. Argumentatio Æternæ Sapientiæ est. Non denuntiat indignationem suam, neque supplicia

- placia: non ostentat promissiones & mercedēs suas, satis est illi ad evincendum propositum allegasse dilectionem sui. *Si diligitis me*, inquit, *mandata mea servate*. Probatio dilectionis, exhibitio est operis, ille enim solus veraciter Deum diligit, qui exercet opere, quod Deo placere novit, alias frustra quis ingeminat *Domine Domine*, si non facit ea omnia quæ vult Dominus. Nervosa est ergo argumentatio Christi. *Si diligitis me, mandata mea servate, facite quæ dico, diligite non verbo neque lingua, sed opere & veritate*. Sed quærit quis, quanam sint hæc mandata Dei? At notum satis est, quod præcepta Domini & multa sunt, & varia sunt. Multa in diversitate operationis, unum in radice dilectionis. Sicut enim multi arboris rami, ex una radice procedunt; sic multæ virtutes virtutumque operationes, ex una charitate descendunt. Et quia charitas est diligere Deum propter Deum: & proximum sicut seipsum, nihilominus in Deo & propter Deum; ideo cum Christo dicit: *Si diligitis me, mandata mea servate*, hoc utique dicit. *Si diligitis me*, hanc ipsam mei dilectionem, operatione dilectionis, exercitatione charitatis probare. Nihil enim habet viriditatis ramus cuiuscunque boni operis, si non manat & dependet à radice charitatis, propter quod & Apostolus Christi hortatur, *Omnia vestra in charitate fiant*, quasi dicat: Omnes rami, à radice virorem sumant. Sed etiam charitatis præstantissimum opus est, Magna facere & nunquam deficere, propter hoc enim *major est virtutum omnium charitas*: quia *nunquam excidit charitas*. Evacuabitur fides, *1. Cor. 13. 13.* *evacuabitur & spes, Charitas nunquam excidit, nunquam deficit. Imò verò ubi aliæ virtutes operando deficiunt, & veluti officio suo functæ;*
- Luc. 6. 46.* *Greg. Hom. 27. in Evan.*
- 2. Jo. 3. 18.*
- 1. Cor. 16. 14.*
- 1. Cor. 13. 13.*
- 1. Cor. 13. 8.*

ante januam cæli subsistunt; ubi charitas præcipuè fungitur, præcipuè regnat, præcipuè consummatur, & coronatur. Dicentis ergo Domini. *Si diligitis me, mandata mea servate*, sensus & voluntas hæc est: Per hoc mihi dilectionis vestræ perfectionem monstrabitis: si nunquam à charitatis meæ operationibus cessabit, si semper in studiis charitatis permanebitis, si semper in charitatis exercitiis & proficietis & perseverabitis. Sicut enim ignis in nulla lignorum congerie dicit, sufficit: ita charitas neque inter hujus sæculi irruentia flumina, neque inter futuræ beatitudinis maria excidit.

Stimulus IV.

Dei nostri erga nos dilectio.

Quanta sit Dei nostri erga nos dilectio: primum omnium nobis id prodat & probet canticum dilectionis: ait ergo. *Fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus emulatio. Lampades ejus, lampades ignis atque flammarum. Aqua multe non potuerunt extinguere charitatem, nec flumina obruent illam. Si dederit homo omnem substantiam domus sue pro dilectione, quasi nihil despiciet eam.*

Cant. 8. 6.

Exposuit hæc omnia Divinæ super nos dilectionis encomia Christus Deus noster: magnificis exemplis ea illustrans atque confirmans: quale est unum illud. *Sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet Filium hominis, ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam. Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim Deus misit Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum. Ecce*

Joan. 3. 14.

K. P. Druzb. Op. VII.

P

quo-

quomodo Salomonem, hic plus quam Salomon, ad unguem interpretatus est, facit verò alibi aliam quoque ejusdem argumenti interpretationem

Joan. 10. v. 10. hujusmodi. *Ego sum Ostium: per me si quis introierit: salvabitur, & ingredietur & egredietur, & pascua inveniet. Ego veni ut oves meae vitam habeant, & abundantius habeant. Ego sum Pastor bonus, & agnosco meas, & cognoscunt me meae. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem & animam meam pono pro ovibus meis. Majorem hac dilectionem habet nemo, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Hæc Dominus Jesus.*

Apostolus autem ipse Paulus. Majorem assignat charitatem in ipso Christo: quippe qui non pro amicis, sed pro impiis, pro peccatoribus, pro inimicis mortuus sit. Probare enim volens

Rom. 5. 5. Apostolus, quia *charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis.* utitur hoc argumento. *Ut quid enim Christus, cum adhuc infirmi essemus secundum tempus pro impiis mortuus est? Vix enim pro justo quis moritur, nam pro bono forsitan quis audeat mori. Commendat autem charitatem suam Deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus, Christus pro nobis mortuus est. Multò igitur magis nunc justificati in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira per ipsum. Si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus: multo magis reconciliati, salvaverimus in vita ipsius. Hucusque Paulus satis Apostolicè de Divina in nos etiam inimicos dilectione. Nec verò minùs dulce est & grande ad charitatem Dei in nos laudandam ab eodem dictum illud. Deus autem, qui dives est in misericordia, propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos, & essemus mortui peccatis, convivificavit nos in*

Eph. 2. 4. *Christo*

Christo (cujus gratia salvati estis) & conresuscitavit, & confedere fecit in caelestibus in Christo Jesu, ut ostenderet in saeculis supervenientibus abundantes divitias gratiae suae, in Bonitate super nos in Christo Jesu. Supervenientia ista saecula, aspectantia redundantes hasce divitias Gratiae Dei in bonitate super nos in Christo Jesu, & quænam putamus esse, nisi nostra hæc, in quos fines saeculorum devenerunt: & qui in fines saeculorum devenimus?

Sed enim ecce adhuc charitatem Dei Joannes Apostolus commendat nobis, ex ipsis, seu in ipsis nobis, ait enim. *In principio erat Verbum & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum, omnia per ipsum facta sunt. Et Verbum caro factum est & habitavit in nobis.* Quid Majestuosius: quàm in principio esse Verbum, & Verbum esse Deum? quid amorosius, quam Verbum illud, carnem esse factum, & in nobis habitasse? An verò possit luculentius, simul ac nervosius explicari mentibus nostris, hoc totum Dilectionis Dei super nos negotium, quàm explicatum legimus apud Lucam Evangelistam: omnia animæ fideli relinquo in medio ad judicandum. *Ecce duo viri loquebantur cum Christo in monte Thabor, erant autem Moyses & Elias, visi in Majestate, & dicebant Excessum ejus, quem completurus erat in Jerusalem.* quod Salomon vocavit omnem substantiam, hoc plus quam Salomon Exaltationem & Majorem charitatem: quod Paulus nimiam charitatem, & abundantes divitias, quod Joannes verbum carnem. Hoc Lucas, sive cum Moysse Elias dixerunt Excessum ejus. Nimirum brevi, sed totum Dilectionis Divinæ in nos profluvium diluviumque comprehendente verbo usus est, & eo demum processit, ut quo amplius

Joan. 1. 1.
v. 14.

Luc. 9. 30.

pergat nihil supersit. Hic igitur subsistamus: & jam quid à nobis vicissim exigat ista Dei charitas erga nos, iste Excessus dilectionis ejus super nos, quid nos facere jubeat, advertamus, decernamus, exequamur. Neque antea desinamus, quàm vel omnem substantiam domus nostræ exhibeamus pro dilectione: vel nimiâ charitate diligamus, vel excessum charitatis compleamus, quod si nunquam fiet, nunquam ergo dilectio nostra in Deum cesset, nunquam charitas nostra excidat, sed semper crescat, sed semper proficiat, semper & in singula momenta amplius & amplius invalescat, seraphinescat, fecundescat, in omne bonum opus, in omnem charitatis fructum, in omnem Dei voluntatem bonam, beneplacentem, & perfectam. Et his omnibus completis dicent nihilominus omnes animæ nostræ Deo. Amat charitas, amat immensitas Deus. Nos autem vicem rependimus in mensura, in gutta, in stilla.

Stimulus V.

Divini Cordis gustus & expletio.

ABsque injuria Divinæ Majestatis simulque Bonitatis, nequit dubitari, de ejusdem tum desiderio, quo fertur in dilectarum desponsarumque sibi Animarum perfectionem, perfectionisque assequendæ infatigabilem conatum, tum gaudio & gustu cordis ex ejus affectatione atque affecutione. Hæc est enim unica & sola merces, quam Divina Majestas & intendit & exigit, & expectat, & acceptat, à sua rationali creatura, pro suis beneficiis omnibus, quibuscunque earum quamlibet dignatur, ut nempe pro omnibus collatis in se muneribus, sive naturæ sive gratiæ, afferant & offerant ei fructum sanctitatis & perfectio-

fectionis suæ, in eoque quàm copiosissimo conquirendo & apportando, quàm copiosissime defudent. Quæcunque alia offerat creatura Deo suo, si hoc, quod prædictum est, mercedis fructusque genus non adjunget, contemptum, ingratum, exosum est Deo. *Ut quid mihi thus de Saba affertis, & calamum suaveolentem de terra longinqua? holocaustomata vestra non sunt accepta, & victimæ vestræ non placuerunt mihi. quid igitur desiderat Dominus? Hæc dicit Dominus. State super vias & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea.* Michæas Propheta inducit hanc disquisitionem. *Quid dignum offeram Domino? curvabo genu Deo excelso? Nunquid offeram ei holocaustomata & vitulos anniculos? Nunquid placari potest Dominus in millibus arietum, aut in multis millibus hircorum pinguium? Nunquid dabo primogenitum meum pro scelere meo: fructum ventris mei, pro peccato animæ meæ? Demum concludit hunc in modum. Indicabo tibi ô homo, quid sit bonum, & quid Dominus requirat à te. Utique facere iudicium, & diligere misericordiam, & sollicitum ambulare cum Deo tuo.*

Jerem. 6. 20.

Ibid. v. 16.

Mich. 6. 5.

Ibid. v. 8.

Cùm itaque hoc sit unicum, quod Dominus requirit à te ô homo, ut facias iudicium tecum, misericordiam diligens in proximum, & perquam sollicitè ambules cum Deo tuo: ut quid ergo non te totum, non te semper, non te profusissimè impendis in hæc, quæ Deo tuo placita, in hæc quæcunque Deo tuo expetita, in hæc quæ Deo tuo gratissima, atque in odorem, in gustum, in oblectamentum, in gaudium suavissimum esse agnoscis? Quæ tibi quæstio crebrior in mente esse debet, quam hæc, quid faciam, ut Dei gustum oblectem & expleam? quid operabor ejusmodi,

P 3

quo

quo quàm maximè recreetur & exsatietur Cor
 Dei mei? quid offeram Deo meo, quo saginem
 voluptatem voluntatemque Dei mei? Quis mi-
 hi det ut reperiam aliquid, quod gaudeat susci-
 pere de manu mea Dominus meus? Et audies di-
 centem tibi: quia *gaudium Domini est, fortitudo*
 2. Esdr. 8. 10. *nostra, & quia vocaberis. Voluntas Domini in eo,*
 Isa. 52. 4. *& vocabuntur in te Fortes justitiæ plantatio Domini*
 ad glorificandum, tantummodo noli timere, & non
 Isa. 61. 3. *dissolvantur manus tuæ. Dominus in medio tui gau-*
 debit super te in letitia, silebit in dilectione sua, exul-
 Soph. 3. 15. *tabit super te in laude. Noli ergo languescere in viis*
 Domini, noli tepescere in obsequiis ejus. Noli negli-
 genter facere opera ejus, ut in te nunquam dimi-
 Ezech. 24. 25. *nuatur, ut per se semper accrescat gaudium Digni-*
 tatis ejus.

Stimulus VI.

Dei gloria atque gloriatio.

Solemne est Deo, quòd gloriatur in servis suis
 fidelibus: qui fideles inveniuntur in testa-
 mento ejus. Estque hoc unum ex gaudiis Do-
 mini super nos: quia in nobis gloriatur. *Servus*
 Isa. 49. 3. *meus est tu Israël: quia in te gloriabor.* Gloriatuſ est
 Job. 1. Dominus in servo suo Job, & gloriatus usque ad
 triumphum, in eo reportatum de Sathan; Sed &
 in Paulo Apostolo Dominus & gloriatus, &
 Act. 9. 15. *glorificatus est. quem sibi vas electionis fecit, ad*
portandum nomen suum coram gentibus, & regibus,
 & *filiis Israël.* Quin imò, quotquot sunt electi
 ejus, qui faciunt voluntatem ejus, & ponunt
 cor suum ad custodienda mandata ejus: omnes
 hi sunt gloria ejus, omnes sunt gloriatio ejus, in
 omnibus his gloriatur Majestas Dignitatis ejus.
 Omnes hi sunt currus gloriæ & exaltationis ejus.

Ea

Ea propter quisquis amator, & zelator esse desiderat gloriæ Domini Dei sui: nullo non die, nullâ non horâ, nullo non momento magnificet nomen ejus. *Det in omni opere suo confessionem Eccl. 47. 9.*
Sancto & Excelso in verbo gloriæ. De omni corde suo laudet Dominum, & diligat Deum, qui fecit illum. Ornet tempora (sua) usque ad consummationem vitæ (suæ) & laudet nomen Sanctum Domini & amplificet mane (juxta & vespere) Dei Sanctitatem.
 Et tunc gloriabitur in te Deus tuus: exaltabitur ex te Sanctus tuus: & eris sedes gloriæ Domini Dei tui in æternum.

Stimulus VII.

Christi Meritorum præmium.

GLoria & beatitudo Sanctorum, est justissimum præmium Christi meritorum: attestante Propheta. *Pro eo quod laboravit anima ejus videbit & saturabitur: in scientia sua justificabit ipse servus meus multos, & iniquitates eorum ipse portabit. Ideò dispertiam ei plurimos, & fortium dividet spolia, pro eo quod tradidit in mortem animam suam.* *Isa. 58. II.*
 Non verò ipsa sola gloria beatitudoque nostra præmium est Christi, sed etiam ipsa nostra merita bona, quibus vitam gloriamque æternam acquirimus, ad præmium eorundem Christi meritorum pertinent. Ex his enim habent universam dignitatem suam, & omnem valorem atque proportionem, tam ad gratiam, in qua & per quam fiunt, quàm ad gloriam, ad quam & propter quam fiunt, & per quam præmiantur. Inde verò sequitur, quòd quantò quispiam justorum ardentior est, studiosiorque in bonis & meritoriis operibus perficiendis, amplioremque tam gratia in hac vita, quàm gloria in futura comparanda,

tanto is ad ampliorem Christi Domini & meritorum eius remunerationem operetur, adaugeatque præmium redemptionis suæ, ipsi Redemptori suo. Quæ res, quàm fit per omnem modum grata eidem Redemptori, cuius meritis infinita debetur præmiatio, non est quod explanetur, cum etiam non sit quod ambigatur. Cæterum sicut qui sunt *spiritu ferventes* & in omni diligentia *Domino servientes*, meritaque gratiæ & vitæ æternæ sibi magis ac magis cumulantes, præclare valdè de Domino suo, deque ejus meritorum copiosa præmiatione merentur. ita per contrarium omnes illi, qui sunt remissi & languentes in operibus suis, quorum opera nequaquam plena inveniuntur coram Domino, & coram Christo ejus: necesse est ut maledicti sint & evomantur ex ore Domini, & inter servos inutiles atque pigros computentur, ligatisque manibus & pedibus projecti in tenebras exteriores, habeant partem suam cum hypocritis, perfidis, & injuriosis Christo Redemptori suo, ac ideo etiam odibilibus Deo suo. *Si quis habet aures audiendi, audiat.* Non potest in ejus vel gratiam vel gloriam liberalis esse Christus, qui se non exhibet quantum prævalet liberalem in glorificandum Christum. E contra, quanto se quis liberaliorem in eum præstiterit, tanto eundem in se liberaliorem habebit.

Stimulus VIII.

Sanctorum Angelorum merces.

Psal. 90. 11. **D**EUS noster mandavit Angelis suis de nobis, ut custodiant nos in omnibus viis nostris. Custodiunt ergo nos, tanta sedulitate, tanta fide, tanta constantia, tanta morositatis nostræ supportatione, ut evincant charitate sua erga nos, omnem
aliam

aliam quamcunque familiarium nostrorum benevolentiam diligentiamque. Nam quæ Mater aut Nutrix tam obstinata viscerositate curat infantem suum diebus infantiaë ejus, quàm invincibili propensione atque profusione curant nos Angeli nostri omnibus diebus omnibusq; momentis, in omnibus viis vitæ nostræ: Et hoc agunt mercede à nobis alia nulla, præter quam, ut conculcato leone & dracone, ut inoffenso pede nostro pergamus atq; omninò pertingamus ad usq; portas vitæ æternæ, quas introgressi efficiamur *domestici Dei, Civesque Sanctorum*, adscripti ad Societatem multorum millium Angelorum. In quo cursu salutis, ô quantum illi & inserviunt nobis, & congaudent laboribus nostris, & applaudunt progressibus nostris, & pascuntur perfectione nostra, & recreantur fervore nostro, & annuntiant Domino Majestatis bona de nobis, & offerunt conatus nostros, & referunt benedictiones studiis nostris. O quanto cum gaudio, quanta cum hilaritate, quanta cum gratulatione occurrunt nobis, excipiunt nos & porrigunt dexteras, & ruunt in amplexus, & adstringunt brachiis, egredientes de navigatione vitæ, deque navigio corpusculi hujus, & subintrantes portum salutis, & terram viventium capeffentes, atque beatæ æternitatis primordia delibantes. Tunc nos illi, tunc in manibus portant, universasque meritorum sarcinulas, tunc nos Divino præsentant conspectui, atque præparatis à Divina dextera coronis submittunt capita nostra tunc nos destinatis inserunt ordinibus, & in promeritis collocant sedibus, adgratulantes sibi felicem, optatum, finalem, suorum circa nos finem & exitum laborum. O quæ tunc consolatio & congratulatio

Eph. 2. 19.

Angelorum atque Animarum vicissim. quando illi quidem suas exponent in curandis animabus industrias, illæ contra recensebunt suam in obediendo sanctissimis saluberrimisque Angelorum monitis & consiliis facilitatem, fidelitatem atque perseverantiam! Tunc omnium momentorum vitæ hic actæ erit gratissima rememoratio, tunc profusio erit mutua mentium in Divinas laudes & gratias.

Ad istius ergo inenarrabilis gaudii congratulationisque metux complementum: ad auctorem Mercedis Angelicæ, Angelis adeo debitæ simul & gratæ: nonne per quàm dignum est, ut omnis anima, quibus maximè studiis, conatibus, vigiliisque potest (dum per hanc vitam adhuc potest) tota cooperetur, tota se impendat: & superimpendat, agendo ferventer, operando naviter, sitiendo justitiam insatiabiliter, progrediendo & proficiendo infatigabiliter: semper amplius & amplius Divinum beneplacitum & voluntatem, Divinam gloriam & exaltationem, Divinam possessionem atque fruitionem, Denique DEUM super omni gloriosum concupiscendo inexplebiliter? Esto talis & tu, Angelosque, custodes ac Benefactores, & Amicos tuos, quotidianis ad meliora profectibus ad Divina desideria, ad perfectissima & heroica conatibus, in omnibus vitæ tuæ reliquæ momenti recrea, & satia, & remunerare. Grata siquidem est omni *Mercenario dies ejus.*

Job. 14. 6.

Stimulus IX.

Sanctorum in Cælo Consolatio.

REgnat etiam in cælis consortium sanguinis. Ideò Deus-Homo factus est, ut connaturaliùs Hominum misereri posset, ut benefaciendo nobis,

nobis, sibi etiam ipsi quodammodo faceret bene, eo quod esset caro de carne nostra & os ex ossibus nostris. *Et quidem (ait Paulus) cum esset Filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam: & consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ.* Quod si hoc in Deo nostro habemus, qui *Verbum Caro factum est & habitavit in nobis*, cur non etiam id ipsum cogitamus & sentimus de Sanctis nostris, qui nos præcesserunt in carne, & prævenerunt in illam patriam; ad quam & nos peregrinamur per fidem, & per spem ambulamus, in dilectione operantes salutem nostram, donec occurramus & *comprehendamus in quo & comprehensi sumus.* Expectant nos Sancti & servi sui, sollicitudinem gerunt pro nobis, de Patriæ æternæ portu beato, prospectantes pericula nostra, quoniam ex his, quæ ipsi in semetipsis experti sunt, didicerunt super nos, & compassionem & sollicitudinem, & consolationem atque gaudium. Gaudere & exultare fecimus illos, dum ad Deum nostrum & ad ipsius obsequium Sanctum conversi sumus à vana nostra seculi nequam conversatione, perficiamus gaudium illorum atque solatium omnimoda contentione diligentiaque nostra in facienda & consummanda omni voluntate Dei. Venerunt jam nuptiæ Agni, sed uxor & sponsa ejus necdum ex toto parata est occurrere illi. Ecce adhuc expectantur de quibus nuptiæ impleantur, necdum enim plena est domus discumbentium, sed neque byssinum sponsæ candidum & splendens ex toto perfectum est, quia desunt adhuc multa ad consummationem ejus. Hæc est ergo consolatio Sanctorum in cælo de nobis, consummari quàm maximè omnem sanctitatis

*Hebr. 5. 8.**Joan. 1. 14.**Phil. 3. 12.*

vir-

virtutumque perfectionem in nobis. Tot sunt Beatorum gaudia, quot nostri profectus; tot eorum solatia, quot nostri fervores, tot illorum aureolæ, quot nostra merita. Qui si diligimus Sanctos nostros, in hoc diligamus eos: quia quotidiana innovatione cursus nostri, quotidiana instauratione fervoris nostri, quotidianis desiderii profectus nostri solamur & pascimus eos. Etsi enim jam satiati sunt beatitudinibus suis ab ubertate Domus Dei; adhuc tamen famescunt profectus nostros, quibus per nos, conatusque & fervores nostros satiari concupiscunt & expectant. Beati qui in hac vita cum justo, cumque semper novo Sanctorum vivunt solatio: quoniam & ipsi, & Deus eorum, erunt solatium ipsorum æternum in altera vita.

Stimulus X.

Edificatio Conviventium.

HAbent Justorum merita fructum hunc, quod in exemplum proveniunt aliorum: quia commune est bonum justitia & communis virtus. Propterea monet Apostolus, ut omnes cooperemur in *edificationem Corporis Christi*, quod est Ecclesia: utque nemo quæ sua tantum sunt quærat, sed etiam quæ multorum: quin etiam *ut omnibus omnia fiat*, quomodo *omnes Christo lucrifaciat*. Et quemadmodum *ut homini illi, per quem scandalum venit*: ita è diverso beatus ille, qui non soli sibi vivit, sed tum ei qui *pro omnibus mortuus est*, tum istis pro quibus unus ille mortuus est. Unde etiam Dominus servos suos salii comparat, eo quod ipsorum & vita & morum exempla, & oratio atque prædicatio condimentum esse debeat atque conservatio cæterorum. Ac

Eph. 4. 12.

1. Cor. 10. 24. 33.

1. Cor. 9. 23.
Matt. 18. 7.

2. Cor. 5. 15.
Matt. 5. 13.

si unicuique Deus mandavit de proximo suo: ita ut *Eccl. 17.12.*
 unusquisque teneatur diligere proximum sicut
 seipsum, dando imprimis operam pro modulo
 suo, ut sic salvare cupiat proximum suum, sicut
 desiderat salvare semetipsum; id utique magis in-
 cumbet his, quos Dominus statuit vocationis
 & gratiarum singularitate in salutem aliorum:
 quibus nimirum conferens duos præceptorum
 charitatis denarios, atque semivivos, faucios,
 spoliatosque ostendens dicit. *Curam illorum ha-* *Luc. 10.35.*
be, & quodcunque supererogaveris, ego cum re-
diero, reddam tibi. Vides, quoniam usque ad
 supererogationem curam te habere velit Domi-
 nus fauciorum!

Sed ista forsitan alterius sint considerationis,
 pressius hic agimus & dicimus, Justorum opera
 servire ædificationi communi; ut ergo quàm ma-
 xima & solidissima perfectissimeque sit ædificatio
 multorum ex te: necesse est te *abundare quàm ma-* *2. Cor. 9. 8.*
xime in operibus bonis, in studiis perfectionis, in
 exemplis virtutum excelsarum. Et omnis qui-
 dem Justitiæ fructus proficit in ædificationem
 aliorum: nescio tamen quomodo operationes
 fervoresque Seniorum, amplius ad exemplum
 faciunt plurimorum. An quia inexcusabiles fi-
 unt juvenes, quo minus faciant eadem, quæ vi-
 dent facere in oculis suis senes? An quia ipsamet
 Senectus commendat opus aliis, in quo fervet
 ipsa? An quia factibile, & facile esse factu de-
 monstrat, & persuadet aliis id, quod ipsa facit
 ætas minus ex se factitando idonea? Quidquid
 sit, certum est illud: quòd quemadmodum *co-*
rona dignitatis est Senectus, ita quoque corona Se- *Prov. 16.31.*
nectutis est ardor fervoris, in operibus perfe-
 ctionis, virtutum & disciplinæ. Nihil enim
 tiam Senectutem Justorum commendat, quàm
 vege-

vegeta & indeficiens pietas & avida iustitiæ fa-
mes, propter quod addidit Sapiens. *Corona di-*
gnitatis Senectus: quæ in viis iustitiæ reperietur.
Quid est enim Senectutem in viis iustitiæ reperiri
aliud: nisi in via studioque perfectionis occu-
pari & fervere?

Stimulus XI.

Senectutis ipsius profectus.

PRÆTER proximè dicta, refert Senectus alias
præclaras utilitates ex fervore spiritûs sui &
ex genoroso ad profectum ulteriorem perfe-
ctionisque opera perpetranda conatu. Nam
quod in aliis usu venit: ut carnis senectus hebe-
tet etiam vires animi: hujus per omnia opposi-
tum sit in senectute iustorum ferventium: nam
& animus in eis fervet, vegetusque ad labores
invenitur, & ipsimet corpori vigorem alacrita-
temque adspersit, ut animo conanti subservire
non gravetur, robore animi sui & ipsum robo-
ratum. Fuit Sanctus Simeon Hierosolymorum
Episcopus, Salvatori etiam secundum carnem
propinquus, hic licet centum viginti annorum
esset, martirium tamen crucis pro Christo for-
titer sustinuit & superavit, mirantibus cunctis
tantum in aded sene robur: ignaris, illud à
ferventis animi invicto robore provenire. Ubi
enim est robustum velle, ibi etiam adest vali-
dum posse.

Accedit senectuti ex fervore interni spiritûs & illa gra-
tia, quod non sinat a tentationibus concuti, neque in tenta-
tionibus concidere senes, alioqui casui ex suamet conditione
obnoxios. Exemplo sit Eleazarus: quem cum malè amici
quidem indignâ viri commiseratione moti hortarentur, ut
pro carne suilla, aliis carnibus licitis vesceretur & simularet
manducasse sicut Rex Antiochus præceperat. *At ille cogi-
tare cepit, etatis ac senectutis suæ eminentiam dignam, & in-
gentia nobilitatis canitiem, atque à puero optima conversa-
tionis actus, & secundum sanctæ & à Deo conditæ legis consti-
tuta, respondit citò dicens, præmitti se velle in infernum.* Non
enim

2. Mach. 6.
18.

enim nostræ ætati dignum est, inquit, fingere, ut multi adolescentiam arbitantes Eleazarum nonaginta annorum, transisse ad vitam alienigenarum, & ipsi propter meam simulationem & propter modicum corruptibilis vitæ tempus decipiantur, & per hoc maculam atque execrationem meæ senectutis conquiram. Nam etsi in præsentî tempore suppliciiis hominum eripiar, sed manus Omnipotentis, nec vivus, nec defunctus effugiam. Quamobrem fortiter vitæ excedendo, senectute quidem dignus apparebo, Adolescentibus autem exemplum fortè relinquam, si prompto animo, ac fortiter pro gravissimis ac sanctissimis legibus honesta morte perfungar. Dignissima nonagenario sene oratio: dignissimum veterani senis, omnium senum iutorum imitatione exemplum. Ecce virtus non gravatur annis: quin potius annos ipse sublevar, & facit vegetos atque robustos atque vegetorum & robustorum Juvenum imitatione dignos. Currat ergo senectus, currat, etsi non corporis, sed tamen animi pedibus, faciatque magnos, quin & semper majores ad virtutum perfectionem passus, seu progressus; currat dilatato corde viam mandatorum Domini, nec quidquam prætermittat eorum, per quæ intelliget Divino se placito gratiorem effici posse: priusque illam Spiritus mortalis vitæ, quam fames & sitis justitiæ voluntatisque Divinæ deficiat. Inter præcipuas laudes Patriarchæ Caleb positam legimus hanc. *Usque in senectute tempermansit illi virtus: ut ascenderit in excelsum terræ locum.* Eccl. 46. 11.

Stimulus XII.

Confusio Adversantis Inimici.

Esse omnibus nobis adversarium, & per omnia capitalem implacabilemque inimicum, in via & opere salutis æternæ, & experimento scimus, & Scripturarum testimoniis docemur. Paulus Apostolus cum hortatus esset omnes *confortari in Domino & in potentia virtutis ejus, induique armaturam Dei: subdit mox hortamenti sui causam luculentam hujuscemodi. ut possitis stare adversus insidias diaboli, quoniam nobis non est colluctatio adversus carnem & sanguinem: sed adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harnm, contra spiritualia nequitie in celestibus.* Cum ergo omnibus singulisque nobis incumbat hæc indeclinabilis colluctatio, & ab igneis nequissimi telis infestatio: sine dubio & eadem, & gravior periculosiorque incumbit illis justis, Deique famulis, quos citò manu mittendos, & ab ista militia exautorandos propter instantem finem apparet. Quemadmodum enim pyræ, non vacuum na-

Eph. 6. 10.

Ibid. v. 16.

yem

vem, & tum primum merces alicunde petituram invadunt: sed potius jam onustam mercibus pretiosis, & ad portum properantem aggrediuntur, expugnant, & diripiunt: sic etiam infernales isti prædones, non usque adeò impotenter, primordia, vel cursum conversionis nostræ ad Deum infestant: sed cum nos advertunt jam portum cælestem cum pretiosis virtutum & perfectionum meritumque & donorum Gratix mercibus, meditari, eique ob vicinam mortem propinquos esse, tum verò illi totis viribus, totis fraudibus, totis malitiæ invidiæque conatibus, in nos invadunt, & de nobis prædas agere conituntur. Idque eo etiam agunt virtulentiùs, quòd bene sagaciterque advertunt, ex unius alicujus justis senis deprædatione, patefieri sibi ostium & viam, ad multorum aliorum despoliationem, atque perniciem. Unius enim veterani lapsus, trahit post se exemplo suo ruinam plurimorum, quod solet quam maxime dæmonum rabiem in perniciem seniorum procurandam exacuere.

Quamobrem etsi omnibus, ut supra dixi, incumbit monitum Apostoli, de induenda *armaturâ Dei, ut possint stare adversus insidias diaboli*: præcipuâ tamen ratione, ea cura afficere debet veteranos, ac multorum stipendiorum milites Christi, *ut possint resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare*. Et non tantum non venire in prædam gaudiumve inimicis suis, verum etiam potius ipsos debellare & conculcare, ducereque ex eis prædam, & eruere de manibus laqueis que illorum eos, qui ducuntur ad mortem, in gladio spiritus (quod est Verbum Dei) & per exemplum atque instructionem, & per omnem orationem & obsecrationem, orantes omni tempore in spiritu, & in ipso vigilantes, in omni instantia & obsecratione pro omnibus. Ita, ut non solum non confundantur ipsi cum loquentur inimicis suis in porta, sed etiam inimicos eorum operiat confusio, & opprobrium sempiternum veniat super illos, videntes & tabescentes, &

Eph. 6. 13.

Exod. 15. 10.

Jud. 5. 31.

Psal. 69. 3.

Jud. 5. 31.

Sap. 10. 10.

cum desideriiis suis dissipereutes in æternum, *submersi quasi plumbum in aquis vehementibus damnationis sue*. Sic pereant omnes inimici tui & nostri simul Domine, sic pereant, confundantur & reveantur. qui querunt animas nostras, avertantur retrorsum & erubescant, qui volunt nobis mala, avertantur statim (& semper) erubescant, qui dicunt nobis Engage. Qui autem diligunt te Domine, sicut sol in ortu suo splendet; ita rutilent in Occasu suo: colligant spolia impiorum, & decantent Nomen Sanctum tuum Domine, & victricem manum tuam laudent in æternum & ultra.